

КОШТОРИСНІ НОРМИ УКРАЇНИ

НАСТАНОВА з визначення вартості будівництва

I. Загальні положення

1.1. Ця Настанова визначає основні правила застосування кошторисних норм та нормативів з ціноутворення у будівництві для визначення вартості нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту будинків, будівель і споруд будь-якого призначення, їх комплексів та частин, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, а також реставрації пам'яток архітектури та містобудування (далі – будівництво).

Ця Настанова є обов'язковою для визначення вартості будівництва об'єктів, що споруджуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії (далі – державні кошти). Застосування цієї Настанови при будівництві об'єктів із залученням інших джерел фінансування обумовлюється договором.

1.2. У цій Настанові терміни вживаються у такому значенні:

адміністративні витрати – загальногосподарські витрати, пов'язані з обслуговуванням та управлінням будівельною організацією, які не включаються до собівартості будівельних робіт;

будівельні роботи – будівельні, монтажні, ремонтно-будівельні, реставраційно-відновлювальні та пусконаладжувальні роботи;

будівельна продукція - будь-який матеріал, виріб або комплект, що виробляється та вводиться в обіг для застосування протягом тривалого часу в будівлі або споруді, показники якого впливають на показники будівлі або споруди, пов'язані з основними вимогами до них;

відомість кошторисної вартості об'єктів, що входять до пускових комплексів – кошторисний документ, який складається у тому випадку, коли будівництво здійснюється окремими пусковими комплексами;

відомість кошторисної вартості об'єктів будівництва та робіт з охорони довкілля – кошторисний документ, який складається у тому випадку, коли проектною документацією передбачається здійснення заходів щодо охорони довкілля;

виробнича собівартість – сукупність прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат, а також змінних загальновиробничих та постійних розподілених загальновиробничих витрат;

договірна ціна – кошторис, яким визначається вартість будівельних робіт, узгоджена сторонами (замовником та підрядником) та обумовлена у договорі;

зведений кошторисний розрахунок вартості об'єкта будівництва – кошторисний документ, який визначає повну кошторисну вартість об'єкта будівництва або його черги, який включає кошторисну вартість будівельних робіт, витрати на придбання устаткування, меблів та інвентарю, а також інші витрати, та складається на основі об'єктних кошторисів та/або об'єктних кошторисних розрахунків і кошторисних розрахунків на окремі види витрат;

зведення витрат – кошторисний документ, який об'єднує зведені кошторисні розрахунки вартості об'єкта будівництва (його частин) і складається у разі, коли будівництво здійснюється окремими чергами;

інвесторська кошторисна документація – сукупність кошторисів, кошторисних розрахунків, відомостей кошторисної вартості пускових комплексів, зведених кошторисних розрахунків вартості об'єкта будівництва або його черг, зведень витрат, пояснювальних записок та відомостей ресурсів, складених на стадії розроблення проектною документації;

кошторис виконаних будівельних робіт – кошторис, який визначає вартість виконаних будівельних робіт за період, встановлений у договорі (щомісячно, за етап тощо);

кошторисні норми – нормативно-технічні документи, що включають сукупність кошторисних нормативів, показників, положень, вимог, вказівок, інструкцій, настанов, методичних рекомендацій тощо, що використовуються при визначенні вартості будівництва;

комплекс (будова) – сукупність об'єктів, будівництво яких здійснюється за єдиною проектно-кошторисною документацією;

комплект - будівельна продукція, що вводиться в обіг одним виробником у вигляді набору, що складається з двох або більше компонентів, що потребують збирання перед використанням, для застосування в будівлі або споруді;

кошторисний розрахунок – кошторисний документ, який визначає кошторисну вартість окремих видів витрат, які згідно з вихідними даними на проектування необхідні для здійснення будівництва і не враховані кошторисними нормами (витрати на перевезення працівників будівельних організацій автомобільним транспортом, витрати на відрядження працівників будівельних організацій на об'єкт будівництва, витрати на організацію робіт вахтовим методом тощо);

кошторисні нормативи – нормативні показники витрат ресурсів (трудовитрат, часу роботи будівельних машин та механізмів, витрат матеріалів, виробів і комплектів), встановлені на прийнятні вимірники будівельних робіт, виражених у натуральних (фізичних) одиницях виміру; нормативні показники (вартісні, відсоткові, індексні, ресурсні) встановлені на прийнятні одиниці виміру робіт (послуг) у будівництві;

локальний кошторис – первинний кошторисний документ, який визначає кошторисну вартість окремих видів будівельних робіт та витрат по об'єктах і складається на підставі обсягів робіт, визначених проектною документацією;

локальний кошторисний розрахунок – первинний кошторисний документ, який визначає кошторисну вартість окремих видів будівельних робіт по об'єктах і складається замість локальних кошторисів у випадках, коли об'єми будівельних робіт і розміри витрат остаточно не визначені і підлягають уточненню;

матеріально-технічні ресурси – сукупність матеріальних ресурсів (матеріалів, виробів і комплектів) та технічних ресурсів (будівельних машин та механізмів), які необхідні для виконання будівельних робіт;

нормальна потужність – очікуваний середній обсяг діяльності, що може бути досягнутий за умови звичайної діяльності будівельної організації протягом кількох років або операційних циклів, з урахуванням запланованого обслуговування будівельного виробництва;

об'єкт – окремий будинок, будівля, споруда, лінійний об'єкт інженерно-транспортної інфраструктури, а також їхня частина;

об'єкт будівництва – будинки, будівлі, споруди будь-якого призначення, їх комплекси та частини, лінійні об'єкти інженерно-транспортної інфраструктури;

об'єктний кошторис – кошторисний документ, який визначає кошторисну вартість об'єкта і об'єднує у своєму складі підсумкові дані з локальних кошторисів на окремі види будівельних робіт та витрати;

об'єктний кошторисний розрахунок – кошторисний документ, який визначає кошторисну вартість об'єкта і об'єднує у своєму складі підсумкові дані з локальних кошторисів і локальних кошторисних розрахунків та підлягає уточненню;

приблизний кошторис (динамічна договірна ціна) – кошторис, що підлягає уточненню у разі змінення поточних цін на ресурси, що враховані у договірній ціні, а також з інших підстав, визначених умовами договору;

прибуток – кошти, призначені для розвитку будівельного виробництва та матеріального стимулювання працівників підрядних організацій;

твердий кошторис (тверда договірна ціна) – кошторис, що може коригуватися лише в окремих випадках за згодою сторін у порядку, визначеному договором;

укрупнений показник вартості роботи – показник, який включає в себе заробітну плату робітників-будівельників, витрати на експлуатацію будівельних машин та механізмів, будівельні матеріали, вироби та комплекти, загальновиробничі та адміністративні витрати, інші роботи та витрати (у тому числі кошти на покриття витрат, пов'язаних з інфляційними процесами), прибуток на одиницю виміру певного виду роботи.

II. Система ціноутворення

2.1. Система ціноутворення у будівництві базується на кошторисних нормах, нормативах, розрахункових показниках і поточних цінах трудових та матеріально-технічних ресурсів.

Система ціноутворення у будівництві складається з цієї Настанови, Настанови з розроблення ресурсних елементних кошторисних норм, Настанови з визначення вартості проектних, науково-проектних, вишукувальних робіт та експертизи проектної документації на будівництво, Настанови щодо визначення вартості наукових та науково-технічних робіт у будівництві, збірників кошторисних норм України, збірників укрупнених кошторисних норм, галузевих нормативних документів з ціноутворення, що прийняті відповідно до законодавства, кошторисних норм підприємств, індивідуальних кошторисних норм тощо.

2.2. Кошторисні норми України затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури та є обов'язковими для застосування всіма організаціями, установами і підприємствами незалежно від їх галузевої приналежності і форм власності при визначенні вартості об'єктів будівництва, що споруджуються із залученням державних коштів.

2.3. До кошторисних норм України належать ресурсні елементні кошторисні норми (далі – КНУ РЕКН):

- 1) на будівельні роботи (далі — КНУ РЕКНб);
- 2) на монтаж устаткування (далі — КНУ РЕКНму);
- 3) на ремонтно-будівельні роботи (далі — РЕКНр);
- 4) на реставраційно-відновлювальні роботи (далі — КНУ РЕКНрв);
- 5) на пусконаладжувальні роботи (далі — КНУ РЕКНпн);
- 6) експлуатації будівельних машин та механізмів (далі — КНУ РКНЕМ).

Укрупнені кошторисні норми (далі — УКН) розробляються на підставі відповідних КНУ РЕКН і визначають кількість необхідних ресурсів на визначений вимірник окремих конструктивних елементів, видів робіт або на об'єкт.

При розробленні УКН можуть застосовуватися, у тому числі міжнародні системи вимірювання.

2.4. При визначенні вартості робіт за відсутності кошторисних норм, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну

політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури можуть застосовуватися галузеві нормативні документи з ціноутворення, що прийняті відповідно до законодавства, кошторисні норми підприємств, індивідуальні кошторисні норми.

Кошторисні норми підприємств розробляються та затверджуються підприємствами та організаціями за погодженням з базовою організацією з науково-технічної діяльності з питань ціноутворення у будівництві.

Індивідуальні кошторисні норми розробляються у складі інвесторської кошторисної документації на окремі конструкції та роботи на стадіях проект (далі — П) та робочий проект (далі — РП) у разі відсутності відповідних нормативів у кошторисних нормах.

Ці норми затверджуються у складі проектної документації на стадіях П та РП з обов'язковим проведенням відповідної експертизи і застосовуються тільки для об'єкта будівництва за даною проектною документацією.

2.5. Вартість будівництва визначається:

- 1) на стадії проектування — у складі інвесторської кошторисної документації;
- 2) на стадії визначення ціни пропозиції учасника процедури закупівель (договірної ціни, яка може встановлюватися твердою або приблизною (динамічною));
- 3) на стадії проведення взаєморозрахунків — шляхом уточнення окремих вартісних показників, визначених на попередніх стадіях, залежно від виду договірної ціни в порядку, обумовленому в договорі.

2.6. Прямі витрати у вартості будівництва визначаються за розділами IV, V, VI цієї Наставови, а решта витрат, які враховуються у вартості будівництва, визначаються розрахунково.

III. Визначення вартості будівництва при складанні інвесторської кошторисної документації

Загальні положення зі складання інвесторської кошторисної документації

3.1. Кошторисна вартість об'єкта будівництва, що визначається у складі інвесторської кошторисної документації, використовується для планування капітальних вкладень, фінансування будівництва, проведення процедури закупівлі.

3.2. Кошторисна вартість об'єкта будівництва складається з будівельних робіт, вартості устаткування, що монтується чи не монтується, меблів, інвентарю та інших витрат.

3.3. До будівельних робіт відносяться будівельні роботи, монтаж устаткування, ремонтно-будівельні, реставраційно-відновлювальні та пусконаладжувальні роботи.

3.4. До вартості устаткування, меблів та інвентарю, що враховується в кошторисах на будівництво, належать:

а) вартість придбання (виготовлення) і доставки на приоб'єктний склад:

— комплектів усіх видів (технологічного, енергетичного, підйомно-транспортного, насосно-компресорного та іншого) устаткування, що монтується чи не монтується, в тому числі нестандартизованого (включаючи вартість його проектування);

— транспортних засобів, технологічно пов'язаних з процесом промислового виробництва, включаючи рухомий залізничний склад для перевезення вантажів по коліях, передбачених проектною документацією, а також спеціальний рухомий склад інших видів транспорту для перевезення немасових вантажів тощо;

— контрольно-вимірювальних приладів, засобів автоматизації і зв'язку тощо;

— інструменту, інвентарю, штампів, пристосувань, оснастки, спеціальних контейнерів для транспортування напівфабрикатів або готової продукції, які включаються до первісного фонду об'єктів виробничого призначення тощо;

— устаткування, інструменту, інвентарю, меблів та інших предметів внутрішнього оздоблення, необхідних для первісного оснащення об'єктів невикористаного призначення тощо;

б) вартість шефмонтажу устаткування та витрати з розмитнення (у разі необхідності).

3.5. До інших витрат належать усі інші витрати, що не включаються до вартості будівельних робіт і вартості устаткування, меблів та інвентарю.

3.6. В інвесторській кошторисній документації зазначається дата, станом на яку приймаються поточні ціни на трудові та матеріально-технічні ресурси.

3.7. Для визначення кошторисної вартості об'єктів будівництва, їх черг та/або пускових комплексів складається інвесторська кошторисна документація таких видів:

- локальні кошториси;
- локальні кошторисні розрахунки;
- об'єктні кошториси;
- об'єктні кошторисні розрахунки;
- кошторисні розрахунки;
- зведені кошторисні розрахунки вартості об'єкта будівництва;
- зведення витрат;
- відомості кошторисної вартості об'єктів, що входять до пускових комплексів;
- відомості кошторисної вартості об'єкта будівництва та робіт з охорони довкілля;
- відомості ресурсів до відповідних кошторисів та кошторисних розрахунків.

Склад інвесторської кошторисної документації

3.8. Склад інвесторської кошторисної документації визначається залежно від стадії проектування та технічної складності об'єкта будівництва.

На стадіях техніко-економічне обґрунтування (далі — ТЕО), техніко-економічний розрахунок (далі — ТЕР) та ескізний проект (далі — ЕП) складається така кошторисна документація:

- 1) зведення витрат (у разі, коли будівництво передбачається здійснювати окремими чергами);
- 2) зведені кошторисні розрахунки вартості об'єкта будівництва;
- 3) об'єктні та локальні кошторисні розрахунки;

- 4) кошториси на проектні та вишукувальні роботи.

На стадії П складається:

- 1) зведення витрат (у разі, коли будівництво передбачається здійснювати окремими чергами);
- 2) зведені кошторисні розрахунки вартості об'єкта будівництва;
- 3) об'єктні кошториси;
- 4) об'єктні кошторисні розрахунки (за необхідності — див. пункт 3.27 цієї Настанови);
- 5) локальні кошториси;
- 6) локальні кошторисні розрахунки (за необхідності — див. пункт 3.27 цієї Настанови);
- 7) відомості ресурсів до локальних кошторисів, локальних кошторисних розрахунків;
- 8) відомості ресурсів до об'єктних кошторисів, об'єктних кошторисних розрахунків;
- 9) відомості ресурсів до зведених кошторисних розрахунків вартості об'єкта будівництва;
- 10) кошторисні розрахунки;
- 11) відомості кошторисної вартості об'єктів, що входять до пускового комплексу;
- 12) кошториси на проектні, науково-проектні та вишукувальні роботи.

На стадії РП складається:

- 1) зведення витрат (у разі, коли будівництво передбачається здійснювати окремими чергами);
- 2) зведені кошторисні розрахунки вартості об'єкта будівництва;
- 3) об'єктні кошториси;
- 4) локальні кошториси;
- 5) відомості ресурсів до локальних кошторисів;
- 6) відомості ресурсів до об'єктних кошторисів;
- 7) відомості ресурсів до зведених кошторисних розрахунків вартості об'єкта будівництва;
- 8) кошторисні розрахунки;
- 9) відомості кошторисної вартості об'єктів, що входять до пускових комплексів;
- 10) кошториси на проектні, науково-проектні та вишукувальні роботи.

3.9. Інвесторська кошторисна документація, складена на стадії П (затверджувальна частина стадії РП), затверджена у складі проектної документації, повинна достовірно визначати кошторисну вартість об'єкта будівництва та давати можливість забезпечити реалізацію рішень, що відображені у проектній документації.

На стадії Р можуть уточнюватись окремі об'єктні та локальні кошториси (на види робіт, об'єми по яких не було можливості достовірно визначити (див. пункт 3.27 цієї Настанови)) та відомості ресурсів до них.

До інвесторської кошторисної документації додається пояснювальна записка, в якій наводяться показники, прийняті в інвесторській кошторисній документації.

Якщо кошторисна вартість будівництва визначається за одним локальним кошторисом - об'єктний кошторис, відомість ресурсів до об'єктного кошторису та відомість ресурсів до зведеного кошторисного розрахунку не складаються.

Якщо кошторисна вартість будівництва визначається за одним об'єктним кошторисом, відомість ресурсів до зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва не складається.

У складі інвесторської кошторисної документації складаються відомості кошторисної вартості об'єкта будівництва та робіт з охорони довкілля (за необхідності).

3.10. При визначенні вартості окремих видів капітального ремонту відповідно до ДБН А.2.2-3 кошторисна документація складається за дефектним актом, у якому визначаються фізичні об'єми будівельних робіт та умови їх виконання.

У дефектному акті окремим розділом обов'язково зазначаються об'єми будівельних робіт щодо забезпечення доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до державних будівельних норм.

Складання локальних кошторисів та відомостей ресурсів до них

3.11. Локальні кошториси складаються в поточному рівні цін на трудові і матеріально-технічні ресурси за формами, наведеними в додатках 1, 2 та 3 цієї Настанови.

За локальними кошторисами визначають прямі та загальновиробничі витрати.

3.12. Прямі витрати враховують у своєму складі вартість матеріалів, виробів і комплектів, заробітну плату робітників-будівельників, вартість експлуатації будівельних машин та механізмів.

Прямі витрати визначаються за пунктами 4.1 – 4.13 цієї Настанови.

3.13. Загальновиробничі витрати визначаються за пунктами 4.14 – 4.17 цієї Настанови, і зазначаються за підсумком прямих витрат при формуванні локального кошторису:

— по розділах (див. пункт 3.17 цієї Настанови) — в кожному розділі і в цілому по кошторису;

— без розподілу на розділи — в цілому по кошторису.

3.14. Кошторисна вартість устаткування визначається як сума усіх витрат на придбання і доставку цього устаткування на приоб'єктний склад або місце його передачі до монтажу.

Складовими кошторисної вартості устаткування є:

- 1) відпускні ціни;
- 2) транспортні витрати;
- 3) заготівельно-складські витрати.

В окремих випадках до складових кошторисної вартості устаткування можуть включатись витрати на комплектацію, які визначаються на основі обґрунтовувальних розрахунків.

Поточні ціни на устаткування в інвесторській кошторисній документації приймаються за даними замовника або, за його дорученням, з інших джерел.

Транспортні та заготівельно-складські витрати на устаткування враховуються в локальних кошторисах калькуляційним методом або за показниками, що становлять:

- 1) транспортні витрати — 3 % від відпускної ціни;
- 2) заготівельно-складські витрати — 0,9 % від суми відпускної ціни та транспортних витрат.

Якщо за технічними вимогами на виготовлення та спеціальними умовами на монтаж устаткування при його монтажі необхідно здійснювати шефмонтаж, кошти на це визначаються кошторисними розрахунками згідно з положеннями вказівок щодо застосування КНУ РЕКНму з урахуванням витрат, пов'язаних з організацією і наданням таких послуг.

Кошти на складання і розташування устаткування, що не монтується, меблів та інвентарю визначаються кошторисним розрахунком у розмірі 0,7 % від загальної вартості такого устаткування, меблів та інвентарю з подальшим урахуванням цих коштів в об'єктному кошторисі.

Кошти на придбання господарського інвентарю (включаючи меблі) для промислового будівництва визначаються локальним кошторисом з подальшим урахуванням цих коштів в об'єктному кошторисі.

3.15. При складанні локальних кошторисів застосовуються КНУ РЕКН, вказівки щодо застосування КНУ РЕКН, КНУ РКНЕМ.

Локальні кошториси складаються з урахуванням особливостей окремих видів робіт на об'єкті будівництва, а саме:

- а) по будівлях та спорудах:

на будівельні роботи, внутрішні санітарно-технічні роботи, внутрішні електромонтажні роботи, монтаж технологічних трубопроводів, монтаж устаткування, автоматизованих систем управління, промислового зв'язку та на інші роботи; на придбання устаткування, меблів та інвентарю;

- б) по загальномайданчикових роботах:

на вертикальне планування, улаштування інженерних мереж, під'їзних і міжцехових колій та доріг, благоустрій і озеленення території, малі архітектурні форми тощо.

Розподіл робіт по локальних кошторисах має також забезпечувати можливість визначення кошторисної вартості пускових комплексів та технологічних вузлів, виділених у проекті організації будівництва.

3.16. Точкою розподілу зовнішніх і внутрішніх комунікацій при визначенні їх кошторисної вартості є:

- 1) для каналізації — найближчий до будівлі оглядовий колодязь (вартість колодязя включається до кошторису на зовнішні мережі);
- 2) для водопроводу, газопроводу, тепломережі — вентиль або трійник біля будівлі (вентиль або трійник включається до кошторисної вартості будівлі, а колодязь, у якому вони встановлені, враховується в кошторисі на зовнішні мережі);
- 3) для електричних мереж — кабельні кінцеві муфти при кабельних уводах та прохідні ізолятори при повітряних уводах, — муфти відносяться до зовнішніх мереж, а прохідні ізолятори — до внутрішніх. У випадках, коли кабельний увід безпосередньо біля будівлі переходить у повітряну мережу, точкою розподілу є стовпова кінцева муфта, яка в цьому випадку відноситься до внутрішніх мереж.

3.17. У складі локальних кошторисів окремі конструктивні елементи будівлі, споруди, види робіт групуються в розділи.

Порядок розташування робіт у локальних кошторисах та їх групування у розділи мають відповідати технологічній послідовності проведення робіт і враховувати специфічні особливості окремих видів робіт:

- 1) будівельні роботи (земляні роботи; фундаменти; стіни, каркас; перекриття; балкони та лоджії; перегородки; сходові марші та площадки; підлоги, дах і покрівля; віконні заповнення і балконні двері; дверні заповнення; внутрішнє опорядження; зовнішнє опорядження; вбудовані меблі; інші роботи тощо);
- 2) спеціальні будівельні роботи (фундаменти під устаткування; канали і приямки; обмурування, футерування та ізоляція; хімічні захисні покриття тощо);
- 3) внутрішні санітарно-технічні роботи (водопровід; каналізація; опалення; вентиляція та кондиціонування повітря тощо);
- 4) монтаж устаткування (монтаж технологічного устаткування; технологічні трубопроводи; металеві комплекти, що пов'язані зі встановленням устаткування тощо).

При складанні локальних кошторисів виділяються в окремі розділи роботи, що належать до підземної частини будівлі (розділ А) та надземної частини будівлі (розділ Б).

Допускається складання на один і той самий вид робіт двох і більше локальних кошторисів при проектуванні складних будівель та споруд, при розробленні проектною документації для будівництва кількома проектними організаціями, а також при формуванні кошторисної вартості по пускових комплексах.

3.18. Кошторисна вартість будівництва житлових будинків з вбудованими та прибудованими приміщеннями громадського призначення визначається локальними кошторисами, що складаються окремо для житлової та нежитлової частин будинку.

Віднесення витрат до житлової та нежитлової частин будинку здійснюється у такому порядку:

1) до кошторисної вартості кожної з цих частин будинку (житлової та нежитлової) поряд з вартістю улаштування основних конструктивних елементів та вартістю робіт, що відносяться до них безпосередньо (стіни, перегородки, заповнення віконних і дверних отворів, підлоги, санітарно-технічні та електротехнічні пристрої, опоряджувальні роботи тощо), включаються також відповідні частки спільної для цих частин будинку вартості робіт нульового циклу (земляні роботи, фундаменти, стіни і перекриття підвалів) та технічних поверхів і на улаштування даху, визначені розрахунково пропорційно будівельним об'ємам житлової та нежитлової (тільки вбудованої) частин будинку.

Кошторисна вартість робіт нульового циклу, улаштування дахів і покриттів по прибудованих до житлових будинків приміщеннях громадського призначення зараховується цілком до кошторисної вартості будівництва нежитлової частини будинку.

2) вартість улаштування конструктивних елементів та устаткування, що забезпечують можливість експлуатації будинку (сходові клітки, ліфтові шахти, ліфти, інженерне устаткування у підвалах та на технічних поверхах тощо), розподіляються між частинами будівлі виходячи зі ступеня використання цих елементів при експлуатації житлової та нежитлової частини будинку.

3) вартість технологічного устаткування вбудованих приміщень, меблі та інвентар включається до окремого кошторису та у повному обсязі зараховується до кошторисної вартості нежитлових приміщень.

Загальна кошторисна вартість будівництва житлового будинку з вбудованими, вбудовано-прибудованими або прибудованими приміщеннями визначається як сума вартості його житлової та нежитлової частин.

3.19. У випадках, коли проектними рішеннями передбачено розбирання конструкцій (металевих, залізобетонних, дерев'яних тощо), знесення будівель та споруд, внаслідок чого виникає можливість одержання комплектів, виробів та матеріалів, придатних для повторного застосування, або провадиться супутнє будівництву добування окремих матеріалів (камінь, гравій, ліс тощо), за підсумком локальних кошторисів на розбирання, знесення будівель і споруд та інші роботи довідково наводяться зворотні суми, що враховують реалізацію таких матеріальних ресурсів.

Зворотні суми позначаються окремим рядком під назвою «Зворотні суми» і визначаються на підставі номенклатури і кількості комплектів, матеріалів і виробів, що придатні для подальшого використання. Матеріали, вироби та комплекти, що враховуються у зворотних сумах, слід відрізняти від матеріалів, що обертаються (опалубка, кріплення тощо), які застосовуються відповідно до технології будівельного виробництва багаторазово при виконанні окремих видів будівельних робіт. Багаторазова їх оборотність врахована в КНУ РЕКН на відповідні конструкції та види робіт.

Вартість матеріалів, виробів та комплектів у складі зворотних сум приймається як за нові за поточними відпускними цінами із застосуванням коефіцієнта зносу 0,5, крім тих, на які ціни реалізації можуть бути визначені. Вартість матеріалів, одержуваних у порядку попутного добування, у разі неможливості використання їх на даному будівництві, але за можливості реалізації враховується за поточними цінами франко-місце заготівлі (франко-кар'єр для місцевих матеріалів і викопних; франко-лісосіка для деревини, одержуваної від вирубування лісу тощо).

У випадку неможливості (підтвердженої відповідними документами) використання або реалізації матеріалів від розбирання або попутного добування їх вартість у зворотних сумах не враховується.

3.20. Дані у рядках локальних кошторисів (локальних кошторисних розрахунках) наводяться з таким ступенем точності:

- 1) вартість одиниці—зазначається в гривнях із заокругленням до двох знаків після коми;
- 2) загальна вартість зазначається в гривнях із заокругленням до цілих гривень;
- 3) витрати труда на одиницю зазначаються в людино-годинах із заокругленням до чотирьох знаків після коми;
- 4) витрати труда всього зазначаються в людино-годинах із заокругленням до двох знаків після коми.

3.21. Відомість ресурсів до локального кошторису складається за формою, наведеною у додатку 4 цієї Настанови.

До локального кошторису на придбання устаткування відомість ресурсів не складається.

3.22. При розробленні кошторисної документації на реконструкцію об'єктів виробничого та невиробничого призначення локальні кошториси складаються із застосуванням КНУ РЕКН на будівельні роботи і монтаж устаткування, пусконаладжувальні роботи.

3.23. При визначенні кошторисної вартості будівельних робіт загальнопромислові витрати, кошти на покриття адміністративних витрат будівельних організацій та прибуток визначаються відповідно до положень, встановлених розділом IV цієї Настанови.

Складання об'єктних кошторисів

3.24. Об'єктні кошториси складаються за формою, наведеною в додатку 5 цієї Настанови, на об'єкт шляхом підсумовування даних локальних кошторисів, з групуванням робіт та витрат по відповідних графах кошторисної вартості «будівельних робіт», «устаткування, меблів та інвентарю».

Якщо вартість об'єкта будівництва може бути визначена за одним локальним кошторисом, то об'єктний кошторис не складається. У цьому випадку роль об'єктного кошторису виконує локальний кошторис.

В об'єктному кошторисі по рядках та у підсумку наводяться показники одиничної вартості (1 м³ об'єму, 1 м² площі будівель та споруд, 1 км довжини лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури тощо).

За підсумком об'єктного кошторису довідково позначаються зворотні суми, визначені в усіх локальних кошторисах, що відносяться до об'єкту.

3.25. При розміщенні в будинках вбудованих, вбудовано-прибудованих або прибудованих приміщень громадського призначення об'єктні кошториси складаються окремо для житлової частини будинку та для кожного із вбудованих, вбудовано-прибудованих або прибудованих приміщень громадського призначення.

Розподіл кошторисної вартості спільних конструкцій та інженерних мереж між житловою частиною будинку та вбудованим, вбудовано-прибудованим або прибудованим приміщенням громадського призначення провадиться відповідно до абзацу другого пункту 3.18 цієї Настанови.

Припускається також складання одного загального об'єктного кошторису, але з виділенням за його підсумком вартості житлової частини будинку та вбудованих, вбудовано-прибудованих або прибудованих приміщень.

3.26. Відомість ресурсів до об'єктного кошторису складається за формою, наведеною у додатку 6 цієї Настанови.

Складання локальних та об'єктних кошторисних розрахунків

3.27. Локальні та об'єктні кошторисні розрахунки складаються в поточному рівні цін на трудові та матеріально-технічні ресурси за формами об'єктних і локальних кошторисів на підставі архітектурних і технологічних рішень на стадіях ЕП, ТЕО, ТЕР, а також у випадках, коли на стадії П (затверджувальна частина РП) об'єми деяких робіт ще остаточно не визначилися і підлягають уточненню при розробленні стадії Р.

3.28. Для складання локальних та об'єктних кошторисних розрахунків застосовуються вартісні показники об'єктів-аналогів. Вибір аналогу має забезпечувати максимальну відповідність характеристик об'єкта, що проектується, та об'єкта-аналога за виробничо-технологічним та функціональним призначенням, за конструктивно-планувальною схемою та давати можливість забезпечити визначення вартості об'єкта будівництва з достатньою точністю. У разі відсутності об'єктів-аналогів допускається складання кошторисних розрахунків з використанням укрупнених показників вартості окремих конструктивних елементів та видів будівельних робіт, обчислених за даними кошторисів до робочих креслень об'єктів, що мають у своєму складі аналогічні проектні рішення або УКН та показників вартості будівництва, а також інших укрупнених нормативів. Вартісні показники, що застосовуються, мають бути приведені до поточного рівня.

3.29. При складанні кошторисних розрахунків вартості об'єкта будівництва, що проектується, за даними вартісних показників об'єктів-аналогів враховуються розбіжності у технологічних, конструктивних, об'ємно-планувальних, інших проектних рішеннях тощо шляхом приведення характеристик об'єкта-аналога до характеристик об'єкта, що проектується. Відповідні зміни вносяться у кошторисні дані об'єкта-аналога. З цією метою вартість по кошторису до робочих креслень об'єкта-аналога, прийнята за основу кошторисного розрахунку вартості об'єкта, що проектується, коригується по окремих параметрах будівлі або споруди (зміни числа поверхів, ширини і довжини прогонів або кроків несучих конструкцій тощо) або по окремих конструктивних елементах і видах робіт (види заповнення отворів, підлоги, опоряджувальні роботи тощо). До кошторису об'єкта-аналога включається цінова поправка для приведення вартісних показників об'єкта-аналога до поточного рівня.

Вибір одиниці виміру при складанні кошторисних розрахунків за даними кошторисів до робочих креслень аналогічних об'єктів провадиться залежно від типу будівлі (споруди) або виду конструктивного елемента (виду робіт). Наприклад, для будівель — 1 м^3 об'єму або 1 м^2 виробничої (загальної, робочої) площі; для підземних споруд або підземної частини будівель — 1 м^3 об'єму підземних приміщень; для лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури — 1 км довжини; для конструкцій перекриття або покриття — 1 м^2 площі конструкцій тощо.

Вартість одиниці виміру об'єкта-аналога повинна найдостовірніше відображати конструктивні і об'ємно-планувальні особливості об'єкта.

Складання зведених кошторисних розрахунків вартості об'єкта будівництва

3.30. Зведений кошторисний розрахунок вартості об'єкта будівництва розробляється на стадіях ЕП, ТЕО, ТЕР, П, РП за формою, наведеною в додатку 7 цієї Настанови,

схвалюється на стадіях ЕП, ТЕО, ТЕР, затверджується на стадії П (РП) в установленому порядку.

Розподіл об'єктів, робіт і витрат, в залежності від виду об'єкта будівництва, наведено в примірній номенклатурі зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва (додаток 8 цієї Настанови). Dodatok 8 обов'язковий в частині нумерації та найменування глав і граф зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва, розподілу об'єктів, робіт та витрат за його розділами і главами, а також розподілу вартісних показників по графах зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва.

У випадку відсутності об'єктів, робіт і витрат, що передбачаються відповідною главою, ця глава пропускається без зміни номерів наступних глав.

Для окремих галузей господарства і видів об'єктів будівництва найменування і номенклатура глав зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва, а також найменування, кількість і порядок розташування граф у ньому та у формах іншої кошторисної документації можуть бути уточнені.

3.31. До зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва у відповідні глави включаються окремими рядками підсумки по усіх об'єктних кошторисах, об'єктних кошторисних розрахунках і кошторисних розрахунках.

Позиції зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва повинні мати посилання на номер зазначених кошторисних документів.

Кошторисна вартість кожного об'єкта, передбаченого на стадії ЕП, ТЕО, ТЕР, П, РП, розподіляється по графах, які визначають вартість: «будівельних робіт», «устаткування, меблів та інвентарю»; «інших витрат»; «загальну кошторисну вартість».

У зведеному кошторисному розрахунку вартості об'єкта будівництва кошти розподіляються по главах, що наведені в додатку 8 цієї Настанови.

При здійсненні капітального ремонту, якщо вартість робіт може бути визначена за одним локальним або об'єктним кошторисом, зведений кошторисний розрахунок вартості об'єкта будівництва не складається. У цьому випадку роль зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва виконує відповідно локальний або об'єктний кошторис.

3.32. До глави 1 «Підготовка території будівництва» включаються кошти на виконання робіт і витрати, пов'язані з підготовкою земельної ділянки, освоєнням території, що забудовується, та платою за використання земельної ділянки. До цих робіт і витрат належать:

Відведення земельної ділянки, виготовлення необхідної землевпорядної документації, отримання вихідних даних — кошти визначаються кошторисними розрахунками.

Створення геодезичної мережі для будівництва (опорна геодезична мережа та зовнішня розмічувальна мережа, червоні лінії, будівельна сітка) — кошти визначаються кошторисними розрахунками.

Витрати по знесенню (перенесенню) будинків, споруд, перенесенню інженерних мереж, видаленню зелених насаджень та посівів, що знаходяться на території будівництва, — кошти визначаються локальними кошторисними розрахунками (локальними кошторисами).

Компенсація власникам вартості будівель, споруд, знесених зелених насаджень та посівів, що підлягають знесенню, — кошти визначаються кошторисними розрахунками.

Зняття та складування родючого шару ґрунту — кошти визначаються локальними кошторисними розрахунками (локальними кошторисами) відповідно до проектних рішень.

Осушування території, протизсувні заходи, зведення протипаводкових та протисельових споруд, нагірних каналів, підсипання та намівання ґрунту, інші роботи зі створення рельєфу — кошти визначаються локальними кошторисними розрахунками (локальними кошторисами), які складаються на основі проектних даних.

Рекультивация земельних ділянок, наданих у тимчасове користування, — кошти визначаються локальними кошторисними розрахунками (локальними кошторисами), які складаються на основі проектних даних на рекультивацию.

У випадку проведення рекультивации на кількох територіально-відокремлених об'єктах кошти для цього можливо включати до відповідних об'єктних кошторисних розрахунків (об'єктних кошторисів) на зведення конкретних будівель, споруд, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури.

Плата за земельну ділянку, відведену під будівництво, — визначається кошторисним розрахунком.

Плата за тимчасове використання землі поза межами ділянки будівництва — визначається кошторисним розрахунком.

Інші витрати, пов'язані з освоєнням території, що забудовується, і виплатою компенсацій, передбачених чинним законодавством.

3.33. До глави 2 «Об'єкти основного призначення» включається кошторисна вартість об'єктів основного призначення.

3.34. До глави 3 «Об'єкти підсобного та обслуговуючого призначення» включається кошторисна вартість будівництва об'єктів підсобного та обслуговуючого призначення: для об'єктів виробничого призначення — будівлі заводоуправлінь, ремонтно-технічних, деревообробних, інструментальних, модельних цехів, станції виробництва захисних газів, газогенераторні, кисневі, компресорні, складські приміщення, естакади, галереї, будівлі лабораторій та інші аналогічні будівлі і споруди; для житлово-цивільного будівництва — господарські корпуси, прохідні, теплиці, сміттєзбиральники тощо; інші роботи відповідно до проектною документації.

У тому випадку, коли розробляється окрема проектна документація із зведеним кошторисним розрахунком вартості об'єкта будівництва таких об'єктів, як котельні, лінії електропостачання, теплові мережі, благоустрій, дороги та інші, кошторисна вартість цих об'єктів включається до глави 2 як об'єктів основного призначення.

3.35. До глав 4 — 7 включається кошторисна вартість об'єктів, назви яких відповідають найменуванням глав.

3.36. До глави 8 «Тимчасові будівлі та споруди» включаються кошти на зведення та розбирання титульних тимчасових будівель і споруд, необхідних для забезпечення виробничих потреб комплексів (будов), а також для розміщення та обслуговування працівників будівництва. Перелік титульних тимчасових будівель і споруд та правила визначення розміру коштів наведено в додатку 9 цієї Настанови.

Перелік нетитульних тимчасових будівель і споруд наведено у додатку 10 цієї Настанови.

Витрати зі спорудження, розбирання, амортизації, поточного ремонту і переміщення нетитульних тимчасових будівель і споруд враховуються в загальновиробничих витратах.

3.37. До глави 9 «Кошти на інші роботи і витрати» включаються кошти на покриття витрат замовника і підрядних будівельних організацій, пов'язаних із здійсненням будівництва, а також на окремі види робіт, які виконуються при будівництві. Зазначені кошти визначаються в цілому по об'єкту будівництва.

Примірний перелік цих витрат наведено в додатку 8 цієї Настанови.

Правила визначення розміру коштів на інші роботи і витрати наведено в пунктах 4.24 – 4.36

цієї Настанови.

3.38. До глави 10 «Утримання служби замовника та інжинірингові послуги», глави 11 «Підготовка експлуатаційних кадрів», глави 12 «Проектні, вишукувальні роботи, експертиза та авторський нагляд» включаються витрати, що наведені в додатку 8 цієї Настанови.

3.39. За підсумком зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва зазначаються:

Зворотні суми, що враховують реалізацію:

- 1) матеріалів і виробів, одержуваних від розбирання тимчасових будівель і споруд, у розмірі 15 % кошторисної вартості тимчасових будівель і споруд незалежно від строку здійснення будівництва;
- 2) матеріалів і виробів, одержуваних від знесення будівель і споруд, розбирання комплектів, у розмірі, що визначається за розрахунком;
- 3) матеріалів, одержуваних у порядку попутного добування.

Зазначені зворотні суми складаються з підсумків зворотних сум, наведених довідково в об'єктних (локальних) кошторисах.

Дані про дольову участь підприємств і організацій у будівництві об'єктів загального користування або у складі інших об'єктів, що проектується у складі об'єкта будівництва, визначаються пропорційно потребі в послугах цих об'єктів кожного учасника.

Дані про дольову участь замовника у будівництві об'єктів загального користування або інших об'єктів визначаються пропорційно потребі в послугах цих об'єктів у складі об'єкта будівництва.

3.40. Відомість ресурсів до зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва складається за формою, наведеною у додатку 11 цієї Настанови.

Складання зведення витрат

3.41. Зведення витрат складається за формою, наведеною у додатку 12 цієї Настанови.

До зведення витрат включаються окремими рядками підсумки по зведених кошторисних розрахунках вартості всіх черг об'єкта будівництва, а також по зворотних сумах з підбиванням відповідних підсумків.

Зведення витрат затверджується в складі проектної документації на об'єкт будівництва.

Складання відомості кошторисної вартості об'єкта будівництва, що входить до пускового комплексу

3.42. Відомість кошторисної вартості об'єктів, що входять до пускових комплексів, розробляється відповідно до вихідних даних на проектування на основі проектних рішень за формою, наведеною в додатку 13 цієї Настанови, і містить кошторисну вартість будівництва об'єктів, робіт і витрат, що входять до складу пускових комплексів.

До відомості включаються підсумкові дані відповідних локальних і об'єктних кошторисів (кошторисних розрахунків), якщо об'єкт у повному обсязі входить до пускового комплексу. Коли до пускового комплексу входить частина об'єкта, вартість обсягу робіт, що входить до пускового комплексу, визначається розрахунком, виконаним на основі проектних пророблень.

При виділенні на об'єкті будівництва трьох і більше пускових комплексів, експлуатація яких необхідна і можлива до повного закінчення будівництва, відомість доповнюється відповідними графами.

У рядку «Всього» зазначається повна кошторисна вартість об'єкта будівництва в цілому і кожного пускового комплексу.

Загальні положення з оформлення інвесторської кошторисної документації

3.43. При складанні інвесторської кошторисної документації здійснюється нумерація локальних кошторисів (локальних кошторисних розрахунків) та об'єктних кошторисів (об'єктних кошторисних розрахунків).

Нумерація локальних кошторисів (локальних кошторисних розрахунків) провадиться при формуванні об'єктного кошторису (об'єктного кошторисного розрахунку), виходячи з того, до якої глави зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва включається об'єктний кошторис.

Нумерація локальних кошторисів (локальних кошторисних розрахунків) провадиться таким чином, що перші дві цифри відповідають номеру глави зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва, другі дві цифри — номеру рядка в главі, треті дві цифри означають порядковий номер локального кошторису (локального кошторисного розрахунку) у даному об'єктному кошторисі (об'єктному кошторисному розрахунку). Локальний кошторис об'єкта глави 2, з номером рядка в главі — 4, порядковим номером — 12 нумерують: № 02-04-12.

Нумерація об'єктних кошторисів (об'єктних кошторисних розрахунків) провадиться без урахування останніх двох цифр, що відповідають номерам локальних кошторисів (локальних кошторисних розрахунків). Об'єктний кошторис об'єкта глави 2, з номером рядка в главі — 4 нумерують: № 02-04.

3.44. Підсумкові дані в кошторисній документації наводяться в такому порядку:

— у локальних кошторисах (локальних кошторисних розрахунках) підсумкові дані «Всього по кошторису» (у гривнях, людино-годинах) заокруглюються до цілих чисел;

— в об'єктних кошторисах (об'єктних кошторисних розрахунках) підсумкові дані з локальних кошторисів (локальних кошторисних розрахунків) зазначаються в тисячах (гривень, людино-годин) із заокругленням до трьох знаків після коми;

— у зведених кошторисних розрахунках вартості об'єкта будівництва (зведенні витрат) підсумкові дані з об'єктних кошторисів (об'єктних кошторисних розрахунків) зазначаються в тисячах гривень із заокругленням до трьох знаків після коми.

У такому ж порядку наводяться підсумкові дані в кошторисних розрахунках.

IV. Визначення окремих складових вартості об'єкта будівництва на етапі складання інвесторської кошторисної документації

Прямі витрати

4.1 Прямі витрати враховують у своєму складі заробітну плату (основну та додаткову) робітників, вартість експлуатації будівельних машин та механізмів, вартість матеріалів, виробів, комплектів.

Прямі витрати визначаються в локальних кошторисах шляхом множення визначеної за КНУ РЕКН кількості трудових і матеріально-технічних ресурсів, необхідних для виконання об'ємів робіт, обчислених за проектною документацією або дефектним актом, на відповідні поточні ціни цих ресурсів.

Поточні ціни на трудові та матеріально-технічні ресурси в інвесторській кошторисній документації приймаються за даними замовника або, за його дорученням, з інших джерел.

Заробітна плата

4.2 Кошторисна заробітна плата, що наводиться в прямих витратах у локальних кошторисах, вираховується окремо для робітників-будівельників і монтажників, робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів, та робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні автотранспортних засобів при перевезенні ґрунту і будівельного сміття.

Витрати труда робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні автотранспортних засобів при перевезенні ґрунту і будівельного сміття, приймаються за додатком 14 цієї Настанови.

4.3 Розрахунок заробітної плати провадиться на підставі нормативно-розрахункових трудовитрат і вартості людино-години відповідного середнього нормативного розряду робіт, які виконуються ланкою робітників-будівельників, монтажників, та середнього нормативного розряду ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів.

Вартість людино-години робітників по об'єктах будівництва, що споруджуються за рахунок державних коштів, обчислюється з урахуванням положень, викладених у «Порядку розрахунку розміру кошторисної заробітної плати, який враховується під час визначення вартості будівництва», затвердженому наказом Мінрегіону від 20 жовтня 2016 року № 281 та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 11 листопада 2016 року за № 1469/29599 (в редакції наказу Мінрегіону від 27 липня 2018 року № 196, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2018 року за № 931/32383).

Розрахунок вартості людино-години відповідного середнього нормативного розряду робіт, які виконуються ланкою робітників-будівельників, монтажників, та середнього

нормативного розряду ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів у звичайних умовах праці, провадиться із застосуванням міжрозрядних коефіцієнтів, які наведено у додатку 15 цієї Настанови.

4.4 Нормальна тривалість робочого часу робітників, зайнятих на будівництві в звичайних умовах праці, складає 40 годин на тиждень.

При визначенні вартості будівельних робіт на об'єктах зі шкідливими умовами праці, де робітники переведені на скорочений робочий день, вартість людино-години робітників-будівельників, монтажників і робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів слід приймати з урахуванням коефіцієнта, розрахованого за формулою 1 додатка 16 цієї Настанови.

4.5 При розрахунку заробітної плати на будівництві тунелів та метрополітенів та інших підземних споруд; великих мостів та мостових переходів з мостобудівними об'єктами в їх складі (мости, естакади, шляхопроводи, автотранспортні розв'язки в різних рівнях), а також віддуків, вартість людино-години відповідного розряду обчислюється з застосуванням коефіцієнтів, наведених у додатку 16 цієї Настанови.

Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів

4.6 Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів у прямих витратах визначається виходячи з нормативного часу їх роботи, необхідного для виконання встановленого проектною документацією обсягу будівельних робіт, та вартості експлуатації будівельних машин та механізмів за одиницю часу їх застосування (машино-години) в поточних цінах.

Вартість машино-години в поточних цінах розраховується на підставі нормативних трудових і матеріальних ресурсів, наведених в КНУ РКНЕМ, та поточних цін на них з додаванням амортизаційних відрахувань на повне відновлення будівельних машин і механізмів, вартості матеріальних ресурсів на заміну частин, що швидко спрацьовуються, витрат на ремонт і технічне обслуговування, перебезування, а також податків, зборів та обов'язкових платежів, встановлених законодавством, що враховуються у вартості машино-години будівельних машин та механізмів.

4.7 Час використання робітниками-будівельниками та монтажниками механізованого виробничого знаряддя (перфоратори електромагнітні, пилидисківі електричні, бензопили, вібратори поверхневі та глибинні, трамбівки пневматичні тощо) включено до норм трудовитрат робітників-будівельників та монтажників і виокремлено в КНУ РЕКН для розрахунку вартості енергоносіїв, мастильних матеріалів та гідравлічної рідини, яка враховується у складі прямих витрат на матеріальні ресурси.

Амортизаційні відрахування, витрати на ремонт та переміщення механізованого виробничого знаряддя враховуються у складі загальноновиробничих витрат.

4.8 Вартість машино-години обчислюється з урахуванням показників, рекомендованих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, кошторисних норм і нормативів з ціноутворення у будівництві.

Вартість матеріалів, виробів і комплектів

4.9 Кошторисна вартість будівельних матеріалів, виробів та комплектів у прямих витратах визначається на підставі нормативної потреби в них, розрахованої виходячи з обсягів робіт, передбачених проектною документацією, та відповідних поточних цін.

Поточні ціни на матеріальні ресурси приймаються на підставі проведеного замовником аналізу цін (при рівних якісних характеристиках) за обґрунтованою ціною матеріальних ресурсів, яка склалася на момент розроблення проектної документації та має бути не вищою за середню ціну у регіоні.

Поточні ціни на матеріальні ресурси для об'єкта будівництва визначаються франко-приоб'єктний склад будівельного майданчика і на встановлену одиницю виміру враховують такі елементи вартості:

- 1) відпускну ціну (в тому числі, вартість тари, упаковки і реквізиту та вартість вантажних робіт);
- 2) вартість транспортування;
- 3) заготівельно-складські витрати.

4.10 Як приоб'єктний склад під час визначення вартості об'єкта будівництва приймається передбачене проектом організації будівництва:

- а) для матеріалів зберігання просто неба — майданчик, що використовується для їх розміщення на території об'єкта будівництва;
- б) для інших матеріалів — місце складування (склад) їх для даного об'єкта будівництва.

Вивантаження на приоб'єктному складі та внутрішньобудівельне транспортування (як горизонтальне, так і вертикальне) будівельних матеріалів, виробів, комплектів від приоб'єктного складу до місця встановлення, монтажу чи використання на об'єкті будівництва враховано КНУ РЕКН за винятком випадків, застережених у технічних частинах збірників КНУ РЕКН.

4.11 Якщо відпускні ціни на матеріальні ресурси не враховують їх доставки на приоб'єктний склад в локальних кошторисах при визначенні вартості матеріалів, виробів і комплектів додатково враховуються витрати на їх перевезення. Зазначені витрати враховують в одиничній вартості матеріального ресурсу.

4.12 Витрати на доставку матеріальних ресурсів обчислюються або калькуляційним методом, або за усередненими показниками вартості транспортних витрат на 1 т відповідного будівельного вантажу за середньою відстанню перевезень в конкретному населеному пункті (місто, селище міського типу, сільська місцевість), в якому передбачається будівництво, рекомендованих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури.

За відсутності таких даних середні відстані перевезень залежно від місця розташування об'єкта будівництва можливо приймати за даними, наведеними в додатку 17 цієї Настанови.

При розрахунку загальновиробничих, адміністративних витрат та кошторисного прибутку, якщо замовник визначає вартість перевезення будівельних вантажів калькуляційним методом, нормативно-розрахункова трудомісткість робіт, що передбачаються в прямих витратах, обчислюється з урахуванням таких робіт.

4.13 У складі кошторисної вартості матеріальних ресурсів враховуються заготівельно-складські витрати, призначені для покриття витрат будівельних організацій на утримання апарату заготівельних служб (відділи постачання, підрозділи виробничо-технологічної комплектації будівельних організацій тощо) та матеріальних базових складів, а

також витрат, пов'язаних з втратами, які важко усуваються, і псуванням матеріалів при їх транспортуванні та зберіганні на складах.

Заготівельно-складські витрати розраховуються за відсотком до кошторисної вартості матеріалів франко-приоб'єктний склад і є лімітом коштів на відшкодування цих витрат підряднику:

а) для будівельних матеріалів, у тому числі арматури стрижневої і дротяної, закладних та накладних деталей, санітарно-технічних і електротехнічних матеріалів, виробів та комплектів (крім металевих комплектів) — 2 % від суми відпускнуої ціни та транспортних витрат;

б) для металевих комплектів, металевих виробів (металеві труби, двотавр, швелер, кутик, лист, полоса) — 0,75 % від суми відпускнуої ціни та транспортних витрат.

Маса заготівельно-складських витрат, визначена за наведеними показниками, у середньому забезпечує покриття зазначених витрат.

Загальновиробничі витрати

4.14 Загальновиробничі витрати — це витрати будівельної організації, до яких відносяться: витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням будівельного виробництва; витрати на організацію робіт на будівельних майданчиках і вдосконалення технології; витрати на здійснення заходів з охорони праці на будівельних майданчиках; інші загальновиробничі витрати. Загальновиробничі витрати включаються до виробничої собівартості будівельних робіт.

Перелік витрат, що враховуються у складі загальновиробничих витрат, наведено у додатку 10 цієї Настанови.

Для проведення розрахунків загальновиробничі витрати групуються в 3 блоки:

- 1) кошти на заробітну плату працівників;
- 2) відрахування на єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування згідно із законодавством;
- 3) решта статей, які враховуються у загальновиробничих витратах.

4.15 Кошти на заробітну плату працівників розраховуються виходячи з трудовитрат працівників, зазначених в пункті 1.1 додатку 10 цієї Настанови, і відповідної вартості людино-години.

При визначенні коштів на заробітну плату вартість людино-години враховується в розмірі, прийнятому для об'єкта будівництва, за сьомим нормативним розрядом на виконання робіт.

Трудовитрати працівників, зазначених в пункті 1.1 додатку 10 цієї Настанови, визначаються за формулою (1):

$$T_{звв} = T_{пв} \cdot K, \quad (1)$$

де $T_{звв}$ — трудовитрати працівників, зазначених в пункті 1.1 додатку 10 цієї Настанови, люд.год;

$T_{пв}$ — нормативно-розрахункова кошторисна трудомісткість робіт, які передбачаються в прямих витратах, яка враховує трудовитрати робітників, зайнятих на

будівельних роботах і на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів, люд.год;

K — коефіцієнт переходу від нормативно-розрахункової кошторисної трудомісткості робіт, які передбачаються в прямих витратах, до трудовитрат працівників, зазначених в пункті 1.1 додатку 10 цієї Настанови.

При визначенні коштів на заробітну плату у складі інвесторського кошторису вартість людино-години визначається з урахуванням положень абзацу другого пункту 4.3 цієї Настанови.

Коефіцієнт переходу від нормативно-розрахункової кошторисної трудомісткості робіт, які передбачаються в прямих витратах, до трудовитрат працівників, зазначених в пункті 1.1 додатку 10 цієї Настанови, приймається за додатками 18 та 19 цієї Настанови.

4.16 Відрахування на єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначаються виходячи з норм, установлених законодавством, і кошторисної заробітної плати.

Кошторисна заробітна плата визначається як сума заробітної плати:

- 1) робітників, зайнятих на будівельних роботах і на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів;
- 2) працівників, зазначених в пункті 1.1 додатку 10 цієї Настанови.

4.17 У складі інвесторської кошторисної документації кошти на покриття решти статей загальновиробничих витрат розраховуються виходячи з нормативно-розрахункової кошторисної трудомісткості робіт, які передбачаються у прямих витратах, та показників для визначення коштів на покриття решти статей загальновиробничих витрат, обчислених в грошовому виразі на людино-годину зазначеної трудомісткості.

Ці показники наведено у додатках 18 та 19 цієї Настанови.

Кошти на покриття решти статей загальновиробничих витрат визначаються за формулою (2):

$$K_{p.звв} = T_{пв} \cdot П, \quad (2)$$

де $K_{p.звв}$ — кошти на покриття решти статей загальновиробничих витрат, грн;

$T_{пв}$ — нормативно-розрахункова кошторисна трудомісткість будівельних робіт, передбачених в прямих витратах, яка враховує витрати труда робітників, зайнятих на будівельних роботах і на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів, люд.год;

$П$ — показник для визначення коштів на покриття решти статей загальновиробничих витрат, грн/люд.год.

При здійсненні будівництва господарським способом до показників, що наведено у додатках 18 та 19 цієї Настанови для підрядного способу будівництва, застосовується знижувальний коефіцієнт 0,6.

Кошти на зведення та розбирання тимчасових будівель і споруд

4.18 У кошторисній вартості об'єкта будівництва враховуються кошти на зведення та розбирання тимчасових будівель і споруд, необхідних для виконання будівельних робіт, а

також для обслуговування працівників будівництва в межах будівельного майданчика, з урахуванням можливості пристосування і використання для потреб будівництва існуючих та новозбудованих будівель і споруд сталого типу.

До тимчасових будівель і споруд, які спеціально будуються або пристосовуються на період будівництва належать виробничі, складські, допоміжні, житлові і громадські будівлі та споруди, необхідні для виконання будівельних робіт, і обслуговування працівників будівництва.

Тимчасові будівлі і споруди поділяються на титульні та нетитульні.

Перелік титульних тимчасових будівель і споруд наведено у додатку 9 цієї Настанови. Перелік нетитульних тимчасових будівель і споруд наведено додатку 10 цієї Настанови.

4.19 Витрати зі спорудження, складання, розбирання, амортизації, поточного ремонту і переміщення нетитульних тимчасових будівель і споруд враховуються в загальновиробничих витратах.

4.20 Кошти на будівництво титульних тимчасових будівель і споруд включаються до глави 8 «Тимчасові будівлі і споруди» зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва (додаток 7 цієї Настанови).

4.21 Розмір згаданих коштів визначається калькуляційним методом за даними ПОБ або за відсотковими показниками, наведеними у додатках 20 та 21 цієї Настанови.

На перших стадіях проектування, що схвалюються, — ТЕО, ТЕР, ЕП — кошти на зведення та розбирання титульних тимчасових будівель і споруд можуть визначатися за відсотковими показниками, які наведено у додатку 20 цієї Настанови.

На стадіях проектування, що затверджуються, — П, РП — кошти на зведення та розбирання титульних тимчасових будівель і споруд визначаються калькуляційним методом за даними ПОБ з урахуванням можливості пристосування та використання для потреб будівництва існуючих та новозбудованих будівель і споруд сталого типу.

Розмір коштів, який визначено на затверджувальній стадії не повинен перевищувати розміру коштів, врахованого за відсотковим показником додатка 20 цієї Настанови на попередній стадії проектування.

Показники, обчислені за видами будівництва і виражені у відсотках від вартості будівельних робіт за підсумком глав 1 — 7 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва, враховують повний комплекс титульних тимчасових будівель і споруд, необхідних для проведення будівельних робіт, а також для обслуговування працівників будівництва в межах будівельного майданчика, з урахуванням можливості пристосування та використання для потреб будівництва існуючих та новозбудованих будівель і споруд сталого типу.

Витрати на спорудження титульних тимчасових споруд, мереж та пристроїв, необхідних на період виконання окремих видів будівельних робіт тільки для конкретної будівлі, споруди, лінійного об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури, відсотковими показниками не враховані та враховуються безпосередньо в об'єктних кошторисах відповідно до ПОБ, зокрема, на спорудження:

- 1) рейкових колій під вантажопідйомні крани (підкранових колій) та улаштування основ під них;
- 2) фундаментів для приставних баштових кранів;

- 3) основ для забезпечення стійкої роботи устаткування при улаштуванні паль, а також устаткування для виконання робіт методом «стіна в ґрунті»;
- 4) тимчасових огорожувальних конструкцій, які необхідні для забезпечення введення в експлуатацію окремої частини будівлі в складі черги або пускового комплексу;
- 5) мереж і споруд, необхідність в яких викликана введенням об'єктів в експлуатацію за тимчасовою схемою;
- 6) тимчасових доріг усередині будівель, що будуються, для монтажу каркаса;
- 7) причалів для виконання берегоукріплювальних робіт;
- 8) комплектів для захисту будівель і споруд від пошкоджень при виконанні буропідричних робіт;
- 9) комплектів для захисту об'єкта та окремих елементів або вузлів обладнання згідно вимог нормативних актів;
- 10) тимчасових надшахтних споруд, укладання тимчасових відкаточних колій, улаштування тимчасових очисних споруд при виконанні підземних гірничокапітальних робіт.

4.22 Зворотні суми від реалізації матеріалів, виробів та комплектів, які одержуються від розбирання титульних тимчасових будівель і споруд, визначаються у зведеному кошторисному розрахунку вартості об'єкта будівництва в розмірі 15 % вартості тимчасових будівель і споруд.

4.23 Розмір коштів на зведення та розбирання титульних тимчасових будівель і споруд, який визначено в інвесторській кошторисній документації, є лімітом на відшкодування цих витрат підряднику.

Кошти на інші роботи та витрати

4.24 Інші витрати є складовою частиною кошторисної вартості об'єкта будівництва, включаються до графи «Інші витрати» інвесторської кошторисної документації і належать як до об'єкта будівництва в цілому, так і до його окремих об'єктів.

Вартість інших робіт та кошти на покриття інших витрат, які плануються на об'єкті будівництва, визначаються на підставі положень чинного законодавства, даних проектної документації, вихідних даних замовника щодо здійснення будівництва, умов виконання будівельних робіт, розташування будівельної організації відносно будівельного майданчика тощо.

4.25 Визначення розміру коштів на виконання будівельних робіт у зимовий період при складанні інвесторської кошторисної документації.

Кошти на виконання будівельних робіт у зимовий період призначені для компенсації збільшення витрат трудових і матеріально-технічних ресурсів, пов'язаного з ускладненням виконання робіт у зимовий період, а саме:

- 1) додаткові фактори та витрати труда, що впливають на зниження продуктивності праці:
 - a) обмеженість рухів робітників теплим одягом, незручність роботи в рукавицях;

б) погіршення видимості у зимовий період на робочому місці; наявність на робочому місці снігу і льоду;

в) обмерзання взуття, матеріалів, комплектів та інструментів;

г) потреба в процесі роботи періодично очищати від снігу та льоду робоче місце, матеріали тощо;

д) втрати робочого часу, пов'язані з перервами в роботі для обігрівання робітників;

е) зниження у зимовий період продуктивності будівельних машин та механізмів;

ж) наявність вітру на робочих місцях швидкістю до 10 м/с включно;

з) ускладнення у технологічних процесах, викликані низькою температурою (підготовка тимчасових споруд для обігрівання робітників, утеплення тимчасових водопровідних мереж та баків, застосування утеплених засобів транспортування бетону та розчину тощо);

2) додаткові роботи і витрати, викликані методами виконання будівельних робіт, які застосовуються за мінусової температури зовнішнього повітря:

а) розпушування мерзлих ґрунтів;

б) запобігання промерзанню ґрунтів;

в) відтавання ґрунтів;

г) застосування бетонів та розчинів швидкого тужавлення;

д) введення в бетони та розчини спеціальних домішок;

е) електропрогрівання та інші методи прогрівання бетону;

ж) утеплення конструкцій;

3) додаткові витрати, викликані втратами окремих матеріалів при виконанні робіт у зимовий період;

4) додаткові витрати, пов'язані з тимчасовим опаленням:

а) використання постійних систем опалення, що забезпечуються тепловою енергією від енергосистем, блок-станцій і теплових станцій (котельних) для тимчасового опалення окремих закінчених начорно будівель (або їх частин) протягом опалювального періоду для проведення усередині будівель будівельних робіт, які відповідно до технічних умов та правил виконання робіт потрібно виконувати за плюсової температури;

б) збільшені тепловтрати внаслідок охолодження крізь отвори та не закінчені опорядженням конструкції закінченої начорно будівлі, а також витрати теплової енергії на відігрівання і сушіння конструкції.

Кошти на виконання будівельних робіт у зимовий період включаються до кошторисної вартості об'єкта будівництва виходячи з даних про тривалість робіт та строки їх виконання.

Необхідність врахування цих коштів зазначається в складі вихідних даних на проектування.

Кошти на виконання будівельних робіт у зимовий період визначаються за показниками, наведеними у додатках 22 (за видами будівництва) та 23 (ремонт будівель у цілому або окремих елементів будівель, ремонт зовнішніх комунікацій, ремонт об'єктів зовнішнього благоустрою) цієї Настанови.

Показники для визначення розміру коштів на виконання будівельних робіт у зимовий період в інвесторській кошторисній документації розраховані за видами будівництва і виражені у відсотках від вартості будівельних робіт за підсумком глав 1 — 8 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва. Ці показники є середньорічними і враховують усі додаткові роботи та витрати, пов'язані з ускладненням виконання робіт у зимовий період, що перелічені в абзаці другому пункту 4.25 цієї Настанови.

При розрахунку розміру коштів на виконання будівельних робіт у зимовий період визначається розрахункова кошторисна трудомісткість додаткових робіт, пов'язаних з ускладненням виконання робіт у зимовий період. Ця трудомісткість обчислюється на підставі розрахункових показників, які наведено у додатку 24 цієї Настанови.

Визначений за показниками розмір коштів на виконання будівельних робіт у зимовий період є лімітом на відшкодування підряднику зазначених витрат тільки при виконанні цих робіт у зимовий період.

4.26 Визначення розміру коштів на виконання будівельних робіт у літній період при складанні інвесторської кошторисної документації.

Кошти на виконання будівельних робіт у літній період призначені для компенсації збільшення витрат трудових і технічних ресурсів, спричинене впливом підвищеної температури зовнішнього повітря виробничого середовища та пов'язаних з нею шкідливих факторів (інфрачервоне та ультрафіолетове опромінювання), а також факторів, які викликають зниження продуктивності праці робітників і будівельних машин та механізмів, а саме:

1) шкідливі фактори виробничого середовища, що враховуються додатковими витратами при виконанні будівельних робіт у літній період просто неба:

а) підвищена температура зовнішнього повітря;

б) інфрачервоне опромінення;

в) ультрафіолетове опромінення.

2) фактори, що впливають на зниження продуктивності праці робітників:

а) прискорена втома через теплове навантаження;

б) погіршення видимості, спричинене великим рівнем освітленості та наявністю відбитого сліпучого блиску;

в) втрати робочого часу, пов'язані з додатковими перервами в роботі.

3) фактори, що впливають на зниження продуктивності роботи будівельних машин та механізмів в умовах підвищеної температури зовнішнього повітря:

а) перегрівання двигунів;

б) підвищення температури робочої рідини в гідравлічних системах;

в) зменшення в'язкості моторних і трансмісійних мастил.

Кошти на виконання будівельних робіт у літній період включаються до кошторисної вартості об'єкта будівництва виходячи з даних про тривалість робіт і строки їх виконання.

Кошти на виконання будівельних робіт у літній період визначаються за відсотковими показниками від вартості будівельних робіт за підсумком глав 1 — 8 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва, які становлять:

- 1) для будівництва об'єктів житлового, громадського та виробничого призначення — 0,27 %;
- 2) для лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури — 0,61 %.

При розрахунку розміру коштів на виконання будівельних робіт у літній період визначається розрахункова кошторисна трудомісткість додаткових робіт, пов'язаних з ускладненням виконання робіт у літній період. Ця трудомісткість обчислюється на підставі розрахункових показників, наведених у додатку 24 цієї Настанови.

4.27 Визначення розміру коштів на доплати працівникам будівельної організації у зв'язку з втратами часу на проїзд від місця розташування організації (збірного пункту) до об'єкта будівництва і назад.

Кошти на доплати працівникам, які виконують роботи на об'єкті будівництва, що знаходиться на значній відстані (більше 15 км) від місця розташування будівельної організації, у зв'язку з поїздками в неробочий час від місця розташування організації або збірного пункту до місця роботи на об'єкті і назад, обчислюються окремим розрахунком виходячи з кількості працівників, направлених на виконання робіт, днів, в які здійснюються поїздки, та надбавок до заробітної плати у розмірах, передбачених колективними договорами або за погодженням із замовником.

Кошти на доплати працівникам у зв'язку з втратою часу в дорозі враховуються у вартості об'єкта будівництва тільки за умови, якщо будівельні роботи виконуються за межами міста (населеного пункту), де розташована будівельна організація (збірний пункт), на відстані більше 15 км.

Кошти на доплати працівникам зазначаються у зведеному кошторисному розрахунку вартості об'єкта будівництва у главі 9.

Кошти на доплати працівникам у зв'язку з втратою часу в дорозі, обчислюються виходячи з усереднених тарифних ставок робітників та посадових окладів лінійного персоналу в розрахунку на 1 людину-годину, а також тривалості виконання будівельних робіт, кількості працівників та часу перебування їх в дорозі за формулою (3):

$$D_{\text{п}} = (T_{\text{ср}} \cdot K_{\text{р}} + \text{ПО}_{\text{лп}} \cdot K_{\text{лп}}) \cdot \text{П}_{\text{сз}} \cdot \Gamma \cdot \text{ТР} \cdot D_{\text{м}} \quad (3)$$

де $D_{\text{п}}$ — кошти на доплати працівникам у зв'язку з втратою часу в дорозі, грн;

$T_{\text{ср}}$ — усереднена тарифна ставка робітників за середнім розрядом складності робіт, передбачених у прямих витратах на будівництво, в розрахунку на 1 людину-годину, грн/люд.год;

$K_{\text{р}}$ — кількість робітників, що перебувають в дорозі, люд.;

$\text{ПО}_{\text{лп}}$ — посадовий оклад лінійного персоналу в розрахунку на 1 людину-годину, грн/люд.год;

$K_{\text{лп}}$ — кількість лінійного персоналу, що перебуває в дорозі, люд.;

$P_{\text{сз}}$ — показник на єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

Γ — кількість годин перебування в дорозі від збірної пункту до об'єкта будівництва і в зворотному напрямку, год.;

T_P — тривалість виконання робіт, місяців;

D_m — середня кількість робочих днів у місяці, днів.

Усереднена тарифна ставка робітників в розрахунку на 1 людино-годину в інвесторській кошторисній документації приймається у розмірі, що визначається за середнім розрядом складності робіт по об'єкту будівництва виходячи з тарифної ставки середнього розряду робітників та положень Галузевої угоди між Мінрегіоном, Профспілкою працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України.

4.28 Витрати з перевезення працівників будівельних організацій автомобільним транспортом враховуються у випадках, коли місце розташування будівельної організації (пункт збору) знаходиться на відстані більше 3 км від об'єкта будівництва, а міський або приміський транспорт відсутній або не забезпечує перевезення необхідної кількості працівників на будівництво у зазначений час, обчислюються калькуляційним методом на підставі даних ПОБ та діючих тарифів з перевезення.

4.29 Кошти на відрядження працівників будівельних організацій на об'єкт будівництва при складанні інвесторської кошторисної документації, визначаються відповідно до Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.98 № 59 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 31 березня 1998 року № 218/2658 за розрахунком, складеним виходячи з нормативно-розрахункової трудомісткості робіт, які планується виконувати на об'єкті будівництва, строку будівництва, строків відрядження, тривалості робочої зміни, вартості проїзду, проживання, добових витрат у розмірі, який встановлюється Кабінетом Міністрів України.

4.30 Кошти на здійснення науково-технічного супроводу (НТС) будівельних об'єктів при проектуванні та будівництві визначаються відповідно до Настанови щодо визначення вартості наукових та науково-технічних робіт у будівництві на підставі обґрунтування згідно з Програмою науково-технічного супроводу проектування та/або будівництва відповідного об'єкта з урахуванням класу наслідків об'єкта будівництва, конкретних умов будівництва, конструктивних особливостей об'єкта, технології виконання робіт тощо. Орієнтовна вартість НТС може становити 2 % від підсумку глав 1-9 ЗКР та уточнюватися відповідно до обґрунтовуючих розрахунків.

4.31 В окремих обґрунтованих випадках за рішенням інвестора до зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва можуть включатись в обґрунтованому розмірі кошти на сплату відсотків за користування кредитами банків. Розмір коштів на сплату відсотків за користування кредитами банків визначається виходячи зі строків будівництва та відсоткових ставок за користування кредитами, узгоджених інвестором.

4.32 До глави 10 «Утримання служби замовника та інжинірингові послуги» окремими рядками включаються кошти на:

- 1) утримання служби замовника в розмірі, який складає до 1 % від підсумку глав 1 - 9;

2) здійснення технічного нагляду в розмірі, який складає до 1,5 % від підсумку глав 1 - 9;

3) надання послуг інженера-консультанта за договором про надання інженерно-консультаційних послуг в розмірі, який складає до 3 % від підсумку глав 1 - 9.

Кошти на утримання служби замовника та здійснення технічного нагляду включаються окремими рядками до глави 10 «Утримання служби замовника та інжинірингові послуги». Сукупний розмір коштів на утримання служби замовника та здійснення технічного нагляду, відображених у відповідних рядках, не може перевищувати 2,5% від підсумка глав 1-9.

Кошти на утримання служби замовника та надання послуг інженера-консультанта, обумовлені договором, включаються окремими рядками до глави 10 «Утримання служби замовника та інжинірингові послуги». Сукупний розмір коштів на утримання служби замовника та надання послуг інженера-консультанта, відображених у відповідних рядках, не може перевищувати 4% від підсумка глав 1-9.

Кошти на здійснення технічного нагляду та надання послуг інженера-консультанта, обумовлені договором, включаються окремими рядками до глави 10 «Утримання служби замовника та інжинірингові послуги». Сукупний розмір коштів на здійснення технічного нагляду та надання послуг інженера-консультанта, відображених у відповідних рядках, не може перевищувати 4,5% від підсумка глав 1-9.

Кошти на утримання служби замовника, здійснення технічного нагляду та надання послуг інженера-консультанта, обумовлені договором, включаються окремими рядками до глави 10 «Утримання служби замовника та інжинірингові послуги». Сукупний розмір коштів на утримання служби замовника, здійснення технічного нагляду та надання послуг інженера-консультанта, відображених у відповідних рядках, не може перевищувати 5,5% від підсумка глав 1-9.

Розмір зазначених коштів приймається за відповідними розрахунками. По об'єктах будівництва, спорудження яких здійснюється із залученням іноземних кредитів, наданих під державні гарантії, на стадії складання інвесторської кошторисної документації кошти на покриття витрат з надання послуг інженером-консультантом визначаються за обґрунтованими розрахунками в межах ліміту коштів, обчислених з використанням указанного показника, якщо інше не передбачено міжнародними договорами. Складання ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) та витрачання коштів, здійснюється на підставі обґрунтованих розрахунків виходячи з трудовитрат спеціалістів на виконання ними своїх функцій та вартості одного людино-дня, визначеного калькуляційним методом.

До цієї ж глави, за відповідним обґрунтуванням, включаються кошти на компенсацію витрат, пов'язаних з наданням висновку з оцінки впливу на довкілля, проведення процедури закупівлі, на формування страхового фонду документації та на оплату послуг, пов'язаних з виконанням будівельних робіт та введенням об'єктів в експлуатацію.

Кошти на проведення процедури закупівлі, включаються в обґрунтованому замовником розмірі, що обумовлюється вихідними даними на проектування. Розмір цих коштів складає 0,2 % від загальної кошторисної вартості об'єкта будівництва (від підсумку за главами 1 — 9).

Кошти на формування страхового фонду документації включаються в обґрунтованому замовником та проектною організацією розмірі, виходячи з обсягу документації, що закладається до страхового фонду, та вартості послуг спеціалізованих установ страхового фонду документації в розрахунку на 1 аркуш формату А4. Розмір цих коштів-складає 0,06 % від підсумку глав 1 — 9. Необхідність врахування цих коштів обумовлюється вихідними даними на проектування.

До послуг, пов'язаних з підготовкою до виконання будівельних робіт та введення об'єкта будівництва в експлуатацію, зокрема, відносяться послуги, пов'язані з приєднанням об'єкта будівництва до діючих інженерних мереж.

4.33 Частина витрат, які враховуються в главах 1, 9 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва, визначається або на підставі чинних нормативних документів, або на підставі даних П, (РП) за локальними кошторисами (кошторисними розрахунками). Примірний перелік таких витрат наведено в додатку 8 цієї Настанови (кошти на виконання робіт з осушення території, протипаводкові заходи тощо; кошти на виконання будівельних робіт, пов'язаних з випробуванням паль; кошти на проведення геологорозвідувальних робіт; кошти на проведення маркшейдерських робіт при будівництві шахт в частині, не врахованій у загальновиробничих витратах тощо).

4.34 Правила визначення розміру витрат на проектні, вишукувальні роботи, експертизу, які враховуються в главі 12 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва, встановлені Порядком застосування кошторисних норм та нормативів при визначенні вартості проектних, науково-проектних, вишукувальних робіт та експертизи проектної документації на будівництво та Настановою з визначення вартості проектних, науково-проектних, вишукувальних робіт та експертизи проектної документації на будівництво.

4.35 Кошти на здійснення авторського нагляду проектними організаціями визначаються за обґрунтованим розрахунком, складеним на підставі узгодженого із замовником план-графіку відвідувань об'єкта будівництва, кількості спеціалістів, часу їх перебування на об'єкті та погодженого показника вартості одного людино-дня для виконання проектних робіт.

4.36 Кошти на здійснення аудиту безпеки автомобільних доріг визначаються за обґрунтованим розрахунком, складеним на підставі часу необхідного для обстеження ділянки дороги і вивчення вихідних даних, опрацювання документації, підготовки висновку та виконання інших робіт пов'язаних з виконанням аудиту безпеки доріг, кількості задіяних спеціалістів, часу їх роботи та вартості одного людино-дня визначеного калькуляційним методом.

4.37 У складі інвесторської кошторисної документації зазначається загальна кошторисна трудомісткість будівельних робіт, яка визначається як сума нормативної та розрахункової трудомісткості цих робіт, що передбачаються:

1) у прямих витратах:

а) нормативна кошторисна трудомісткість, визначена на підставі КНУ РЕКН, що враховує трудовитрати робітників-будівельників, монтажників і робітників, зайнятих на керуванні і обслуговуванні будівельних машин та механізмів, пусконаладжувального персоналу;

б) розрахункова кошторисна трудомісткість при перевезенні ґрунту і будівельного сміття, будівельних вантажів, що враховує трудовитрати робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні автотранспорту;

2) у загальновиробничих витратах:

а) розрахункова кошторисна трудомісткість;

3) при зведенні та розбиранні титульних тимчасових будівель і споруд:

а) розрахункова кошторисна трудомісткість, яка визначається на підставі показників (додатку 24 цієї Настанови), у випадку, якщо кошти на зазначені цілі розраховані за відсотковим показником, який наведено у додатках 20 або 21 цієї Настанови;

б) нормативна кошторисна трудомісткість у випадку, якщо кошти на зазначені цілі визначені за кошторисом, який складено на підставі ПОБ та КНУ РЕКН.

4) при виконанні будівельних робіт у зимовий та літній період:

а) розрахункова кошторисна трудомісткість.

Визначення прибутку при складанні інвесторської кошторисної документації (кошторисний прибуток)

4.38 Розмір прибутку залежить від класу наслідків (відповідальності) об'єктів, що входять до складу комплексу (будови), складності виконання будівельних робіт, строків будівництва, умов його фінансування, кон'юнктури ринку трудових ресурсів та будівельних організацій, спроможних виконати будівельні роботи на об'єкті будівництва тощо.

Базою для обчислення прибутку є загальна кошторисна трудомісткість.

Кошторисний прибуток в інвесторській кошторисній документації враховує економічно обґрунтовану величину прибутку підрядної організації від виконання будівельних робіт.

Кошторисний прибуток враховується при здійсненні будівництва:

- підрядним способом;
- господарським способом — якщо підприємство планує прибуток від такого виду діяльності.

Розмір кошторисного прибутку визначається на підставі показників, наведених у додатку 25 цієї Настанови, і зазначається в графах 4 та 7 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва (додаток 7 цієї Настанови), виходячи з класу наслідків (відповідальності) об'єкта (крім видів робіт, зазначених у пунктах 4, 5 та 6 таблиці додатку 25 цієї Настанови, для яких прибуток визначається на підставі відповідних показників). У разі коли об'єктом будівництва є комплекс (будова), до складу якого входять об'єкти з різними класами наслідків (відповідальності), а також комплекс (будова), до складу якого входять об'єкти з одним класом наслідків (відповідальності), що за сукупними показниками перевищують рівень, встановлений для об'єктів з відповідним класом наслідків (відповідальності), розмір кошторисного прибутку визначається на підставі показників, передбачених для відповідного класу наслідків, який відповідає сукупним показникам всіх об'єктів, що входять до складу комплексу (будови) (крім видів робіт, зазначених у пунктах 4, 5 та 6 таблиці додатку 25 цієї Настанови).

Визначення адміністративних витрат при складанні інвесторської кошторисної документації

4.39 Кошти на покриття адміністративних витрат будівельних організацій призначені на відшкодування адміністративних витрат, пов'язаних з виконанням будівельних робіт.

Перелік витрат, що враховуються показниками при обчисленні адміністративних витрат, наведено у додатку 26 цієї Настанови.

В інвесторській кошторисній документації кошти на покриття адміністративних витрат будівельних організацій визначаються на підставі рекомендованих показників, виражених у гривнях в розрахунку на одну людину-годину загальної кошторисної трудомісткості, які наведені в додатку 27 цієї Настанови, виходячи з класу наслідків (відповідальності) об'єкта (крім видів робіт, зазначених у пунктах 4, 5 таблиці додатку 27 цієї Настанови, для яких адміністративні витрати визначаються на підставі відповідних показників). У разі коли об'єктом будівництва є комплекс (будова), до складу якого входять об'єкти з різними класами наслідків (відповідальності), а також комплекс (будова), до складу якого входять об'єкти з одним класом наслідків (відповідальності), що за сукупними показниками перевищують рівень, встановлений для об'єктів з відповідним класом наслідків (відповідальності), розмір адміністративних витрат визначається на підставі показників, передбачених для відповідного класу наслідків, який відповідає сукупним показникам всіх об'єктів, що входять до складу комплексу (будови) (крім видів робіт, зазначених у пунктах 4 та 5 таблиці додатку 27 цієї Настанови).

Кошти на покриття ризиків всіх учасників будівництва

4.40 Кошти на покриття ризиків всіх учасників будівництва призначені на відшкодування:

- 1) збільшення об'ємів робіт спричиненого виконанням додаткових робіт та витрат, характер і методи виконання яких не можуть бути точно визначені під час проектування та уточнюються в процесі будівництва та виникнення додаткових витрат;
- 2) збільшення вартості об'єкта будівництва, спричиненого зміною будівельних норм та нормативних документів.

Розмір цих коштів визначається на підставі показників, які наведено в додатку 28 цієї Настанови, або на підставі обґрунтованих розрахунків.

Кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами

4.41 Кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами, призначені на відшкодування збільшення вартості трудових та матеріально-технічних ресурсів, спричинене інфляцією, яка може відбутися з моменту складання інвесторської кошторисної документації.

Кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами, розраховуються виходячи зі строків будівництва, виду будівництва, структури робіт, вартості трудових та матеріально-технічних ресурсів, врахованих у локальних кошторисах (кошторисних розрахунках), та прогнозного зростання їх вартості, яке визначається на підставі прогнозних індексів цін виробників промислової продукції на наступні періоди, що встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Розрахований розмір цих коштів за узгодженням із замовником включається до зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва.

4.42 Кошти на страхування ризиків замовника будівництва включаються до зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва в обґрунтованих випадках за відповідними розрахунками.

4.43 До зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва включаються встановлені чинним законодавством податки, збори, обов'язкові платежі, не враховані складовими вартості об'єкта будівництва.

Розмір цих витрат визначається виходячи з норм і бази для їх нарахування, встановлених законодавством. Зазначені витрати включаються окремими рядками до граф 6, 7 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва.

V. Визначення вартості об'єкта будівництва при складанні ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни)

Загальні положення зі складання ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни)

5.1. Ціна пропозиції учасника процедури закупівлі (договірна ціна) розраховується на підставі нормативної потреби в трудових і матеріально-технічних ресурсах, необхідних для здійснення проектних рішень по об'єкту будівництва, та поточних цін на них або з використанням укрупнених показників вартості робіт, обсяги та види яких передбачені затвердженою проектною документацією.

У разі складання ціни пропозиції учасника процедури закупівель з використанням укрупнених показників вартості робіт пункти 5.3 – 5.30 та 5.33 цієї Настанови не застосовуються.

Для розрахунку ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) замовник надає відомість обсягів робіт, відомість ресурсів до неї без цін або затверджену проектну документацію. За рішенням замовника відомість обсягів робіт може бути складена за міжнародною системою вимірювання, визначеною Замовником.

Для розрахунку ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) окремих видів капітальних ремонтів (див. пункт 3.10 цієї Настанови) замовник надає дефектний акт, форму якого наведено у додатку 29 цієї Настанови.

Ціна пропозиції учасника процедури закупівлі (договірна ціна) формується на підставі вартості будівельних робіт, до складу якої включаються прямі, загальновиробничі та інші витрати на будівництво об'єкта, прибуток, кошти на покриття адміністративних витрат будівельних організацій, кошти на покриття ризиків у випадках, передбачених у пункті 4.40 цієї Настанови, кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами, кошти на сплату податків, зборів, обов'язкових платежів.

У ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірній ціні) окремим розділом враховуються також кошти на покриття витрат, пов'язаних з придбанням та доставкою на об'єкт будівництва устаткування, меблів та інвентарю, забезпечення яким покладається на учасника процедури закупівлі (підрядника).

5.2. Договірна ціна є кошторисом вартості підрядних робіт, який узгоджений замовником, і використовується при проведенні взаєморозрахунків. Форму договірної ціни наведено у додатку 30 цієї Настанови, у разі визначення вартості за укрупненими показниками вартості робіт використовується форма договірної ціни, що наведена в додатку 31 цієї Настанови.

Визначення прямих витрат при складанні ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни)

5.3. Заробітна плата в складі прямих витрат розраховується учасником процедури закупівлі (підрядником) на підставі нормативних трудовитрат на певний обсяг робіт і вартості людино-години середнього нормативного розряду цих робіт для ланки робітників-будівельників і монтажників та середнього нормативного розряду ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів.

Середній нормативний розряд по видах робіт для ланки робітників-будівельників і монтажників приймається за КНУ РЕКН, а для ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів, — за КНУ РКНЕМ.

Вартість людино-години, яка відповідає середньому нормативному розрядові робіт або за видами робіт, або по об'єкту будівництва в цілому, визначається виходячи з середньомісячної заробітної плати на одного працівника в режимі повної зайнятості, яку учасник процедури закупівлі (підрядник) планує отримувати на об'єкті замовлення, з урахуванням показника середньомісячної норми тривалості робочого часу, встановленого центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері праці, зайнятості населення, трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту, соціального діалогу і розраховується за формулою (4):

$$V_{\text{люд.год}} = \frac{ЗП_{\text{п}}}{П_{\text{снтрч}}} \quad (4)$$

де $V_{\text{люд.год}}$ — вартість людино-години, яка відповідає середньому нормативному розрядові робіт, грн;

$ЗП_{\text{п}}$ — середньомісячна заробітна плата на одного працівника в режимі повної зайнятості, яку учасник процедури закупівлі (підрядник) планує отримувати на об'єкті будівництва, грн;

$П_{\text{снтрч}}$ — показник середньомісячної норми тривалості робочого часу, встановлений центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері праці, зайнятості населення, трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту, соціального діалогу, люд.год.

Визначена таким чином вартість людино-години відповідає певному середньому нормативному розрядові робіт. Для визначення вартості людино-години, яка відповідає будь-якому іншому розряду робіт, що передбачені проектною документацією, до цієї вартості застосовуються міжрозрядні коефіцієнти, наведені у додатку 15 цієї Настанови.

5.4. Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів у складі прямих витрат учасник процедури закупівлі (підрядник) визначає виходячи з нормативного часу роботи машин, необхідного для виконання обсягу робіт, що пропонується, та вартості експлуатації машин за одиницю часу їх застосування (машино-година) в поточних цінах з урахуванням положень пунктів 5.5 – 5.9 цієї Настанови.

Нормативний час роботи будівельних машин та механізмів визначається на підставі РЕКН та обсягів робіт, які пропонуються до виконання.

Вартість машино-години власної будівельної техніки учасника процедури закупівлі (підрядника) визначається на підставі КНУ РКНЕМ, і відповідних поточних цін на них з додаванням амортизаційних відрахувань; витрат на заміну частин, що швидко спрацьовуються; вартості матеріальних ресурсів на ремонт і технічне обслуговування та перебазування машин; інших витрат, пов'язаних з експлуатацією і утриманням будівельних машин та механізмів, що враховуються в складі прямих витрат, а саме: амортизація будівель і споруд дільниць механізації та витрати на їх утримання і експлуатацію; податків, зборів та обов'язкових платежів, установлених законодавством, що враховуються у вартості експлуатації машино-години власної будівельної техніки підрядника (податок на землю, що її зайнято дільницею механізації, збір за спеціальне використання води, плата за проведення періодичних оглядів вантажопідйомних механізмів в органах виконавчої влади, що забезпечують реалізацію державної політики з промислової безпеки, охорони праці,

державного гірничого нагляду, охорони надр та державного регулювання у сфері безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення тощо).

Загальновиробничі та адміністративні витрати, а також прибуток враховуються в ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) в цілому по об'єкту будівництва і обчислюються з урахуванням трудовитрат робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні власних будівельних машин та механізмів будівельної організації.

5.5. При визначенні вартості однієї машино-години експлуатації у складі прямих витрат у складі складанні ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) розраховуються прямі та непрямі витрати у вартості експлуатації будівельних машин і механізмів.

5.6. Визначення прямих витрат у вартості експлуатації будівельних машин та механізмів

1) Розрахунок розміру амортизаційних відрахувань визначається за формулою (5):

$$A = \frac{N_p}{T_{н.р.}} \quad (5)$$

де A — амортизаційні відрахування на одну маш.год експлуатації будівельних машин та механізмів, грн;

N_p — річна сума амортизації, що визначається прямолінійним методом, наведеним у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (П(С)БО), за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, що амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів.

Строк корисного використання будівельних машин та механізмів визначається з урахуванням їх технічного стану, визначеного на підставі технічного діагностування і технічних оглядів, очікуваного використання за потужністю та продуктивністю, передбачуваного фізичного і морального зносу, а також аналізу даних про використання аналогічних будівельних машин та механізмів у попередні роки;

$T_{н.р.}$ — річний нормативний термін експлуатації будівельних машин та механізмів, що визначається за середньорічним нормативним наробітком будівельних машин та механізмів, приймається згідно з додатком 32 цієї Настанови, маш.год.

2) Заробітна плата в складі ціни машино-години розраховується на підставі нормативних трудовитрат ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів, що визначаються як сума нормативних трудовитрат машиністів та робітників, зайнятих на ремонті, технічному обслуговуванні і перебазуванні будівельних машин та механізмів, і вартості людино-години відповідного середнього розряду ланки.

Середній нормативний розряд для ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів, визначається за КНУ РКНЕМ.

Вартість людино-години, яка відповідає середньому нормативному розряду ланки, визначається з урахуванням положень пункту 5.3 цієї Настанови.

3) Заробітна плата машиністів, зайнятих на керуванні будівельними машинами та механізмами, в складі прямих витрат розраховується на підставі нормативних трудовитрат і вартості людино-години, яка відповідає середньому нормативному розряду ланки за формулою (6):

$$ЗП_M = T_{нм} \cdot V_{люд.год} , \quad (6)$$

де $ЗП_M$ — заробітна плата машиністів, зайнятих на керуванні будівельними машинами та механізмами, грн;

$T_{нм}$ — нормативні трудовитрати машиністів, зайнятих на керуванні будівельними машинами та механізмами, приймається за КНУ РКНЕМ, люд.год;

$V_{люд.год}$ — вартість людино-години відповідного середнього нормативного розряду ланки, грн

4) Кошти на покриття витрат на заміну частин, що швидко спрацьовуються, обчислюються виходячи з її нормативної необхідності, яка визначається на підставі нормативних ресурсів використання та вартості зазначених частин на момент складання розрахунку.

Номенклатура частин, що швидко спрацьовуються, та нормативний ресурс їх використання приймається або за паспортними даними заводів-виробників, а за відсутності таких даних — за додатком 33 цієї Настанови.

Витрати на заміну частин, що швидко спрацьовуються, можливо визначати за формулою (7):

$$B_{ч(п/п)} = B_{ч(з/ч)} \cdot K_{ч}, \quad (7)$$

де $B_{ч(п/п)}$ — вартість частин, що швидко спрацьовуються, на момент складання розрахунків, грн;

$B_{ч(з/ч)}$ — вартість частин, що швидко спрацьовуються, для відповідної групи машин за показниками, рекомендованими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, кошторисних норм і нормативів з ціноутворення у будівництві, грн;

$K_{ч}$ — коефіцієнт приведення вартості відповідної групи частин, що швидко спрацьовуються, наведеної в показниках, рекомендованих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, кошторисних норм і нормативів з ціноутворення у будівництві, до вартості цих частин на момент складання розрахунку.

Коефіцієнт визначається як відношення вартості частин, що швидко спрацьовуються, на момент складання розрахунку до вартості цих частин на період, зазначений в показниках, рекомендованих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, кошторисних норм і нормативів з ціноутворення у будівництві, за номенклатурою основних частин, що швидко спрацьовуються, з урахуванням конкретного парку будівельних машин та механізмів підрядної організації.

5) Витрати на бензин та дизельне паливо визначаються за формулою (8):

$$B_n = H_n \cdot Ц_n, \quad (8)$$

де B_n — витрати на бензин та дизельне паливо, грн;

H_n — норма витрат енергоносіїв за КНУ РКНЕМ, кг;

$Ц_n$ — ціна енергоносіїв на момент складання розрахунку з урахуванням витрат на доставку, зберігання, розвезення енергоносіїв по об'єктах, грн/кг.

Витрати на доставку, зберігання, розвезення енергоносіїв по об'єктах складають в межах 5 % вартості енергоносіїв.

б) Витрати на електроенергію визначаються за формулою (9):

$$V_e = H_e \cdot C_e, \quad (9)$$

де V_e — витрати на електроенергію, грн;

H_e — норма споживання електроенергії за КНУ РКНЕМ, кВт·год;

C_e — ціна електроенергії на момент складання розрахунку, грн/кВт·год.

7) Для машин, що працюють на стисненому повітрі від стаціонарних компресорних станцій, витрати на стиснене повітря визначаються за формулою (10):

$$V_c = H_c \cdot C_c, \quad (10)$$

де V_c — витрати на стиснене повітря, грн;

H_c — норма витрат стисненого повітря за КНУ РКНЕМ, м³;

C_c — ціна стисненого повітря на момент складання розрахунку, грн/м³.

При роботі будівельних машин та механізмів від пересувних компресорних установок витрати на стиснене повітря не враховуються у разі, якщо КНУ РЕКН враховано час роботи пересувних компресорних установок.

8) Витрати на мастильні матеріали визначаються:

— для машин з дизельним двигуном за формулою (11):

$$V_{MM} = (0,044 \cdot H_d \cdot C_m + 0,004 \cdot H_d \cdot C_p + 0,015 \cdot H_d \cdot C_t), \quad (11)$$

де 0,044; 0,004; 0,015 — коефіцієнти до норм витрат дизельного палива відповідно на моторні масла, пластичні мастила та трансмісійне масло;

— для машин з бензиновими двигунами за формулою (12):

$$V_{MM} = (0,035 \cdot H_b \cdot C_m + 0,004 \cdot H_b \cdot C_p + 0,015 \cdot H_b \cdot C_t), \quad (12)$$

де 0,035; 0,004; 0,015 — коефіцієнти до норм витрат бензину відповідно на моторні масла, пластичні мастила та трансмісійне масло;

V_{MM} — витрати на мастильні матеріали, грн;

H_d та H_b — норма витрат дизельного палива та бензину за КНУ РКНЕМ, кг;

C_m ; C_p ; C_t — поточна ціна відповідно на моторні масла, пластичні мастила та трансмісійне масло на момент складання розрахунку, грн/кг.

9) Витрати на гідравлічну рідину визначаються за формулою (13):

$$V_{гр} = H_{гр} \cdot C_{гр}, \quad (13)$$

де $V_{гр}$ — витрати на гідравлічну рідину, грн;

$N_{гр}$ — норма витрат гідравлічної рідини за КНУ РКНЕМ, кг;

$C_{гр}$ — ціна гідравлічної рідини на момент складання розрахунку, грн/кг.

10) Витрати на ремонт та технічне обслуговування будівельних машин і механізмів визначаються за формулою (14):

$$V_{рт} = 3П_{рт} + V_{мр}, \quad (14)$$

де $V_{рт}$ — витрати на ремонт та технічне обслуговування будівельних машин та механізмів, грн;

$3П_{рт}$ — заробітна плата робітників, зайнятих на ремонті та технічному обслуговуванні, грн;

$V_{мр}$ — вартість матеріальних ресурсів, що використовуються при проведенні ремонту та технічного обслуговування, грн.

Заробітна плата робітників, зайнятих на ремонті та технічному обслуговуванні, визначається відповідно до підпункту 2) пункту 5.6 цієї Настанови.

Вартість матеріальних ресурсів, що використовуються при проведенні ремонту і технічного обслуговування, обчислюється на підставі технічної документації з експлуатації будівельних машин та механізмів, номенклатури та кількості цих ресурсів з урахуванням строків їх використання та вартості зазначених матеріальних ресурсів на момент складання розрахунків

Вартість матеріальних ресурсів, що використовуються при проведенні ремонту і технічного обслуговування, можливо визначати за формулою (15):

$$V_{мр} = (V_{рт(з/ц)} - 3П_{рт(з/ц)}) \cdot K_{мр}, \quad (15)$$

де $V_{мр}$ — вартість матеріальних ресурсів на момент складання розрахунку, грн;

$V_{рт(з/ц)}$ — витрати на ремонт та технічне обслуговування за показниками, рекомендованими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, кошторисних норм і нормативів з ціноутворення у будівництві, грн;

$3П_{рт(з/ц)}$ — заробітна плата робітників, зайнятих на ремонті та технічному обслуговуванні, за показниками, рекомендованими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, кошторисних норм і нормативів з ціноутворення у будівництві, грн;

$K_{мр}$ — коефіцієнт приведення вартості матеріальних ресурсів, що використовуються при ремонті та технічному обслуговуванні, на період, зазначений в показниках, рекомендованих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, кошторисних норм і нормативів з ціноутворення у будівництві, до вартості зазначених ресурсів на момент складання розрахунку.

Коефіцієнт визначається, як відношення вартості матеріальних ресурсів на момент складання розрахунку до вартості цих ресурсів на період, зазначений в показниках, рекомендованих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, кошторисних норм і нормативів з ціноутворення у будівництві, за номенклатурою основних

матеріальних ресурсів, з урахуванням конкретного парку будівельних машин та механізмів підрядної організації.

11) Витрати на перебазування будівельних машин та механізмів ($V_{пб}$) на момент складання розрахунку визначаються виходячи з типу машини або механізму, конкретної відстані перебазування, способу перебазування, виду транспорту, на якому здійснюється перебазування, габаритів машини або механізму, необхідності розукрупнення на окремі вузли за умовами транспортування та інших факторів, що впливають на розмір витрат.

12) У прямих витратах вартості машино-години враховуються інші прямі витрати ($I_{пв}$), пов'язані з утриманням бази (дільниці) механізації, а саме: амортизація та витрати на утримання, експлуатацію будівель і споруд бази (дільниці) механізації. Обчислення цих витрат в розрахунку на одну машино-годину здійснюється на підставі даних за попередній звітний період з урахуванням сумарного нормативного середньорічного наробітку машино-годин всього парку будівельних машин та механізмів, що знаходяться на базі (дільниці) механізації. Разом прямі витрати (ПВ) визначаються за формулою (16):

$$ПВ = A + 3П_м + V_{ч(п/п)} + V_{п} + V_e + V_c + V_{мм} + V_{гр} + V_{рт} + V_{пб} + I_{пв} \quad (16)$$

5.7. Визначення непрямих витрат у вартості експлуатації будівельних машин та механізмів

1) У вартості однієї машино-години експлуатації будівельних машин та механізмів враховуються податки, збори та обов'язкові платежі, встановлені законодавством.

2) Плата за проведення періодичних оглядів вантажопідйомних механізмів в органах, які забезпечують реалізацію державної політики з промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду, охорони надр та державного регулювання у сфері безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення (Ппо) визначається на підставі даних за попередній звітний період з урахуванням середньорічного наробітку всіх механізмів, які підлягають періодичному огляду в органах, які забезпечують реалізацію державної політики з промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду, охорони надр та державного регулювання у сфері безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення.

3) Податок на землю (Пз), що її зайнято базою (дільницею) механізації, обчислюється в розрахунку на одну машино-годину виходячи з суми податку за попередній звітний період та сумарного нормативного середньорічного наробітку машино-годин всього парку будівельних машин та механізмів, що знаходиться на базі (дільниці) механізації.

4) Плата за обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (Пцв) враховується у вартості експлуатації будівельних машин, які підлягають державній реєстрації та обліку у відповідних підрозділах центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, а власники цих машин відповідно до норм чинного законодавства зобов'язані застрахувати цивільно-правову відповідальність.

5) Обчислення цих витрат здійснюється на підставі витрат будівельної організації за попередній звітний період та сумарного нормативного середньорічного наробітку машино-годин всього парку будівельних машин та механізмів підрядної організації, які підлягають державній реєстрації та обліку у відповідних підрозділах центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України, що забезпечують безпеку дорожнього руху.

6) Збір за спеціальне використання води суб'єктом господарювання (Пзвв) визначається на підставі даних будівельної організації про обсяги використаної базою (дільницею) механізації води за попередній звітний період та ставок збору за спеціальне використання води (в гривнях за 100 м³), встановлених чинним законодавством України на поточний рік сумарного нормативного середньорічного наробітку машино-годин всього парку будівельних машин та механізмів.

7) Екологічний податок (Пек) визначається для окремих видів будівельних машин (пересувний асфальтобетонний завод тощо) на підставі даних будівельної організації за попередній звітний період про величину сплаченого екологічного податку від роботи такої будівельної машини та її нормативного середньорічного наробітку (машино-годин).

8) Разом прямі та непрямі витрати, що враховуються у вартості однієї машино-години експлуатації будівельних машин та механізмів (В), визначаються за формулою (17):

$$V = PV + Pпо + Pз + Pцв + Pзвв + Pек \quad (17)$$

9) Непрямі витрати, що не враховані вартістю однією машино-години експлуатації будівельних машин та механізмів, а саме: загальновиробничі витрати, кошти на виконання будівельних робіт у зимовий та літній періоди, якщо таке планується, прибуток, адміністративні витрати, кошти на покриття ризиків, податки, збори, обов'язкові платежі, встановлені законодавством і не враховані складовими вартості експлуатації будівельних машин та механізмів, розраховуються в цілому на об'єкт будівництва.

13) При проведенні розрахунків за обсяги виконаних робіт вартість експлуатації будівельних машин та механізмів уточнюється відповідно до умов договору.

5.8. Вартість експлуатації машино-години будівельних машин та механізмів, що орендуються, приймається за ціною, що склалася в регіоні, яка визначена на підставі аналізу ринку послуг з оренди будівельних машин та механізмів в регіоні.

У цьому випадку при обчисленні загальновиробничих та адміністративних витрат, а також прибутку в цілому по будові трудовитрати робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів, які орендуються разом із цими робітниками, не враховуються.

5.9. При розрахунках вартості експлуатації будівельних машин та механізмів, якщо внаслідок об'єктивних причин (ускладнені умови виконання робіт через обмеженість території будівельного майданчика, неможливість розміщення підйомних механізмів тощо) будівельні роботи планується виконувати без застосування будівельних машин та механізмів як для внутрішньо будівельного транспортування матеріальних ресурсів (горизонтального і вертикального), так і для виконання будівельних робіт, або із застосуванням наявних у підрядній організації не передбачених нормами машин та механізмів, вартість таких робіт визначається з урахуванням змінених умов виконання робіт.

У випадку, якщо при такій заміні технічних ресурсів, технологія виконання робіт та показники цих норм не змінюються, вартість будівельних робіт визначається за тими самими КНУ РЕКН із заміненними технічними ресурсами.

5.10. Поточні ціни на матеріальні ресурси приймаються на підставі проведеного учасником процедури закупівлі (підрядником) аналізу цін (при рівних якісних характеристиках), за обґрунтованою ціною матеріальних ресурсів, що склалася на дату оформлення ціни пропозиції та яка не повинна перевищувати середню ціну в регіоні.

Витрати з транспортування матеріальних ресурсів розраховуються на підставі їх нормативної кількості, відстані перевезень та чинних тарифів.

Якщо перевезення планується здійснювати власними транспортними засобами учасника процедури закупівлі (підрядника), витрати з транспортування матеріальних ресурсів визначаються на підставі розрахунків вартості перевезень за 1 т на необхідну відстань відповідними транспортними засобами. Загальновиробничі та адміністративні витрати, а також прибуток враховуються в ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірній ціні) в цілому по об'єкту будівництва і обчислюються з урахуванням трудовитрат робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні власного автомобільного транспорту.

Заготівельно-складські витрати розраховуються виходячи з відповідних статей цих витрат та обсягів матеріальних ресурсів, які зберігаються на складах та застосовуються безпосередньо на об'єкті будівництва, потужності організації та обсягів робіт по цьому об'єкту будівництва або за домовленістю сторін за відсотковими показниками, передбаченими в інвесторській кошторисній документації, що обумовлюється договором.

5.11. Якщо для виконання будівельних робіт учасник процедури закупівлі (підрядник) планує виготовлення власними силами окремих будівельних матеріалів, виробів і комплектів на другорядних виробництвах, що є в його структурі, ціни на такі матеріальні ресурси приймаються за відповідними калькуляціями, затвердженими підрядною організацією в установленому порядку (за виробничою собівартістю). Прибуток та адміністративні витрати враховуються в ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірній ціні) в цілому по об'єкту будівництва і обчислюються з урахуванням трудовитрат структурного підрозділу підрядної організації, який виготовляє ці матеріальні ресурси.

При цьому відповідні ціни на такі матеріальні ресурси разом з прибутком та адміністративними витратами не повинні перевищувати середні ціни інших виробників на ті ж самі ресурси, що склалися в регіоні з урахуванням транспортних витрат з доставки цих ресурсів на франко-приоб'єктний склад.

5.12. Якщо внаслідок об'єктивних причин виникає необхідність заміни будь-яких матеріальних ресурсів, передбачених кошторисними нормами України на інші матеріальні ресурси, і при такій заміні матеріальних ресурсів, технологія виконання робіт та показники цих норм (крім витрати змінених матеріальних ресурсів) не змінюються, вартість будівельних робіт визначається за тими самими КНУ РЕКН із заміненними матеріальними ресурсами.

Визначення загальновиробничих витрат при складанні ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни)

5.13. Загальновиробничі витрати в складі ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) обчислюються виходячи зі структури цих витрат, яка склалася в підрядній організації за попередній період з урахуванням положень Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджених наказом Мінрегіону від 31.12.2010 № 573, і переліку загальновиробничих витрат, наведених в додатку 10 цієї Настанови.

5.14. При визначенні загальновиробничих витрат, у складі ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) учасники процедури закупівлі (підрядні організації) визначають розрахунково-аналітичним методом кошти на:

1) заробітну плату працівників, зазначених у пункті 1.1 додатку 10 цієї Настанови, з урахуванням структурного складу організації та рівня заробітної плати, що планується отримувати на об'єкті замовлення;

2) покриття решти статей загально виробничих витрат, виходячи з витрат попереднього звітнього періоду за цими статтями, з урахуванням потужності організації та обсягу робіт, що пропонуються до виконання.

До ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) також включаються відрахування за встановленими законодавством нормами на єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від заробітної плати робітників, зайнятих на будівельних роботах і на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів, і працівників, кошти на заробітну плату яких враховуються в загально виробничих витратах.

5.15. У складі ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) загально виробничі витрати включаються за показниками, визначеними розрахунково-аналітичним методом на підставі аналізу цих витрат за попередній звітний період за даними бухгалтерського обліку з використанням самостійно обраної підприємством бази розподілу (зокрема у відсотках від прямих витрат).

5.16. З маси витрат за попередній звітний період, що за бухгалтерським обліком віднесено до загально виробничих, вилучаються витрати, податки, збори, обов'язкові платежі, які за правилами обчислення вартості будівництва враховуються в ній або окремо, або в її складових.

До витрат, що враховуються у вартості будівництва окремо, належать витрати на:

- 1) спорудження та розбирання титульних тимчасових будівель і споруд;
- 2) оренду основних засобів (риштування, опалубка);
- 3) перевезення працівників будівельної організації до місця роботи та в зворотному напрямку як власним, так і орендованим транспортом;
- 4) доплати за роз'їзний (пересувний) характер робіт;
- 5) виконання робіт вахтовим методом;
- 6) спорудження конструкцій для захисту об'єкта будівництва та окремих елементів або вузлів обладнання згідно вимог нормативних актів.

До витрат, що враховуються складовими вартості будівництва, зокрема, належать:

- 1) витрати на утримання виробничих будівель (цехи, ремонтні майстерні, гаражі, бази механізації тощо);
- 2) податок (плата) за землю, що її зайнято виробничими будівлями;
- 3) екологічний податок;
- 4) обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- 5) плата за проведення технічного контролю автотранспортних засобів;
- 6) плата за проведення періодичних технічних оглядів вантажопідйомних механізмів в органах виконавчої влади, що забезпечують реалізацію державної політики з промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду, охорони надр та державного регулювання у сфері безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення.

Витрати, перелічені у абзаці другому пункту 5.16 цієї Настанови, враховуються відповідно у вартості продукції другорядних виробництв, вартості експлуатації будівельних машин та механізмів та у вартості перевезення будівельних вантажів власним автотранспортом підрядної організації.

Визначення адміністративних витрат при складанні ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни)

5.17. Адміністративні витрати в складі ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) обчислюються виходячи зі структури цих витрат, яка склалася в підрядній організації за попередній період з урахуванням положень Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджених наказом Мінрегіону від 31.12.2010 № 573, і переліку адміністративних витрат, наведених у додатку 26 цієї Настанови.

У складі ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) адміністративні витрати включаються за показниками, визначеними розрахунково-аналітичним методом на підставі аналізу цих витрат за попередній звітний період за даними бухгалтерського обліку з використанням самостійно обраної підприємством бази розподілу (зокрема у відсотках від прямих витрат).

5.18. При обчисленні показника адміністративних витрат з переліку витрат, що за бухгалтерським обліком віднесено до адміністративних, виключаються такі адміністративні витрати:

- 1) витрати на врегулювання спорів у судових органах;
- 2) відрахування будівельних організацій на утримання апарату управління будівельних об'єднань, в тому числі витрати на утримання корпорацій, асоціацій тощо;
- 3) витрати на перебазування будівельних організацій;
- 4) витрати, пов'язані з нарахуванням і виплатою дивідендів учасникам і засновникам будівельної організації (оплата повідомлень у засобах масової інформації, конвертів, послуг зв'язку);
- 5) витрати на сплату відсотків (винагороди) за користування матеріальними цінностями, взятими в оренду (лізинг);
- 6) витрати з операційної оренди;
- 7) витрати зі страхування майна;
- 8) витрати, пов'язані з витратами на збут та іншими операційними витратами будівельної організації.

Визначення коштів на інші роботи та витрати, необхідні для забезпечення здійснення будівництва в цілому

5.19. До складу ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) включаються також кошти, необхідні для забезпечення здійснення будівництва в цілому, зазначені в пунктах 5.20, 5.21, 5.26, 5.27 цієї Настанови..

5.20. Кошти на зведення та розбирання титульних тимчасових будівель і споруд, необхідних для проведення будівельних робіт, а також для обслуговування робітників-будівельників в межах будівельного майданчика, які обчислюються на підставі ПОБ з

урахуванням оснащеності будівельної організації контейнерними і збірно-розбірними мобільними (інвентарними) будівлями та спорудами, а також можливості пристосування та використання для потреб будівництва існуючих та новозбудованих будівель і споруд сталого типу.

При формуванні ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) кошти на покриття витрат підрядника на зведення та розбирання титульних тимчасових будівель і споруд з урахуванням можливості пристосування та використання для цих цілей існуючих та новозбудованих будівель і споруд сталого типу визначаються калькуляційним методом за даними ПОБ.

5.21. У складі ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) враховуються кошти на виконання будівельних робіт у зимовий період, якщо таке планується.

Зазначені кошти визначаються тільки на обсяг робіт, виконання яких планується у зимовий період.

Розмір коштів на зимове подорожчання вартості будівельних робіт, виконуваних в зимових умовах, врахованих у складі ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) не повинен перевищувати кошторисного ліміту.

Кошти на виконання будівельних робіт у зимовий період просто неба та в приміщеннях, що не обігріваються, враховують компенсацію додаткових витрат:

- 1) робочого часу робітників-будівельників і монтажників та робітників, зайнятих на керуванні і обслуговуванні будівельних машин та механізмів;
- 2) часу роботи будівельних машин та механізмів;
- 3) матеріальних ресурсів, спричинених їх підвищеними втратами;
- 4) на інші додаткові роботи, супутні виконанню будівельних робіт у зимовий період.

5.22. Кошти на подорожчання будівельних робіт, які виконуються у зимовий період, визначаються калькуляційним методом на підставі об'ємів будівельних робіт, виконання яких планується у зимовий період, та розрахунків додаткових витрат, перелічених в абзаці четвертому пункту 5.21 цієї Настанови.

Компенсацію додаткових витрат робочого часу робітників-будівельників і монтажників та робітників, зайнятих на керуванні і обслуговуванні будівельних машин та механізмів, та часу роботи будівельних машин та механізмів, пов'язаних зі зниженням продуктивності праці при виконанні будівельних робіт у зимовий період просто неба і в приміщеннях, що не обігріваються, розраховуються на підставі коефіцієнтів.

Коефіцієнти до норм трудовитрат робітників-будівельників і монтажників, робітників, зайнятих на керуванні і обслуговуванні будівельних машин та механізмів, та нормативного часу роботи будівельних машин та механізмів складають:

I температурна зона — 1,10

II температурна зона — 1,15

Ці показники враховують фактори, що перелічені у підпункті 1) пункту 4.25 цієї Настанови.

Поділ території України за температурними зонами із зазначенням зимових періодів наведено у додатку 34 цієї Настанови.

5.23. Якщо місцевості, де виконуються будівельні роботи, зазнають впливу вітрів швидкістю понад 10 м/с і зазначені роботи виконуються на робочих місцях, не захищених від вітру, до коефіцієнтів, наведених в абзаці третьому пункту 5.22 цієї Настанови, застосовуються підвищувальні коефіцієнти залежно від кількості вітряних днів у звітному зимовому періоді, які наведено у таблиці 1:

Таблиця 1

Кількість вітряних днів у звітний зимовий місяць, %	Коефіцієнти
понад 10 до 30	1,05
понад 30	1,08

Коригування нормативного часу роботи будівельних машин та механізмів та норм трудовитрат робітників, зайнятих на керуванні і обслуговуванні будівельних машин та механізмів із застосуванням коефіцієнтів, наведених у абзаці третьому пункту 5.22 цієї Настанови, здійснюється у випадках, коли технологічні процеси виконуються за участю робітників, які зазнають дію зимових умов.

5.24. Вартість інших додаткових робіт, пов'язаних з виконанням будівельних робіт у зимовий період, визначається за окремими розрахунками. При складанні розрахунків можуть враховуватися витрати на:

- 1) розпушування мерзлих ґрунтів;
- 2) запобігання промерзанню ґрунтів;
- 3) відтавання ґрунтів;
- 4) застосування бетонів та розчинів швидкого тужавлення;
- 5) введення в бетони та розчини спеціальних домішок;
- 6) електропрогрівання та інші методи прогрівання бетону;
- 7) утеплення конструкцій;
- 8) прогрівання конструкцій та виробів, кінців труб та кабелю;
- 9) улаштування, розбирання та опалення звичайних тепляків;
- 10) захист робочих місць від снігових заметів тощо;
- 11) прибирання снігу з будівельних майданчиків;
- 12) додаткові витрати, пов'язані з тимчасовим опаленням:

— використання постійних систем опалення, що забезпечуються тепловою енергією від енергосистем, блок-станцій і теплових станцій (котельних) для тимчасового опалення окремих закінчених начорно будівель (або їх частин) протягом опалювального періоду для проведення усередині будівель будівельних та монтажних робіт, які відповідно до технічних умов та правил виконання робіт потрібно виконувати при плюсовій температурі, а також витрати теплової енергії на відігрівання і сушіння конструкцій, коли це потрібно за

технічними умовами. При розрахунках додаткових витрат, пов'язаних з тимчасовим опаленням, можливе застосування показників, наведених у додатку 35 цієї Настанови.

Технологічні схеми виконання будівельних робіт у зимовий період по температурних зонах країни встановлюються на підставі правил виконання і приймання робіт, технічних умов, інших нормативних документів.

5.25. Якщо розрахунки на інші додаткові роботи, супутні виконанню будівельних робіт у зимовий період (крім розпушування мерзлих ґрунтів та прибирання снігу з будівельних майданчиків), складено на підставі КНУ РЕКН, то до нормативних трудовитрат робітників-будівельників і монтажників та робітників, зайнятих на керуванні і обслуговуванні будівельних машин та механізмів, а також до норм часу роботи будівельних машин та механізмів застосовуються коефіцієнти, наведені в абзаці третьому пункту 5.22 цієї Настанови.

Додаткові витрати матеріальних ресурсів, спричинені їх підвищеними втратами при виконанні робіт у зимовий період, можуть визначатися за показниками, які виражені у відсотках до нормативної потреби в матеріалах по основних будівельних та додаткових супутніх роботах у таких розмірах:

— для щебеню, гравію, піску, баласту, розчину, бетону, гравію керамзитового — 0,5 %;

— для інших матеріалів (за винятком виробів з лісу і металу, труб, збірних будівельних комплектів і виробів, покрівельних матеріалів) — 0,2 %.

У ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірній ціні) розрахунок коштів на подорожчання будівельних робіт, виконуваних у зимовий період, може здійснюватися також на підставі об'єкта-аналога власного банку даних учасника процедури закупівлі (підрядної організації).

5.26. У складі ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) можуть враховуватися кошти на виконання будівельних робіт у літній період просто неба, якщо таке планується.

Ці кошти можна обчислювати за відсотковими показниками від підсумкової вартості будівельних робіт, яка визначається за главами 1 — 8 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва, які становлять:

для будівництва об'єктів житлового, громадського та виробничого призначення — 0,27 %;

для лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури — 0,61 %.

Зазначені кошти є лімітом і сплачуються замовником підряднику тільки за обсяги робіт, які виконуються у літній період просто неба, за умови перевищення гранично-припустимого рівня шкідливих факторів виробничого середовища на підставі довідок місцевих органів гідрометеорологічної служби і розрахунків, виконаних відповідно до положень пунктів 6.8 – 6.13 цієї Настанови.

Кошти на покриття інших витрат визначаються за обґрунтовувальними розрахунками на підставі положень чинного законодавства, даних проектної документації, вихідних даних замовника щодо здійснення будівництва, умов виконання будівельних робіт, розташування майданчика будівництва стосовно місця дислокації будівельної організації тощо.

До таких коштів відносяться кошти на:

- 1) перевезення працівників будівельної організації автомобільним транспортом (у випадках, коли місце розташування будівельної організації (пункт збору) знаходиться на відстані більше 3 км від місця роботи, а міський або приміський транспорт відсутній або не забезпечує перевезення працівників на будівництво у зазначений час);
- 2) відрядження працівників будівельної організації на об'єкт будівництва;
- 3) доплати працівникам, які виконують роботи на об'єктах будівництва, що знаходяться на значній відстані (більше 15 км) від місця розташування будівельної організації, в зв'язку з поїздками в неробочий час від місця розташування організації (збірного пункту) до місця роботи на об'єкті будівництва і назад;
- 4) відсотки за користування кредитами банків (за рішенням розпорядників коштів);
- 5) тощо.

5.27. При формуванні ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) показник коштів на доплати працівникам у зв'язку з втратою часу в дорозі обчислюється в розрахунку на 1 людино-годину нормативної трудомісткості робіт, передбачених у прямих витратах на будівництво. Цей показник обчислюється за формулою (18):

$$P_{\text{дп}} = \frac{D_n}{T_n} \quad (18)$$

де $P_{\text{дп}}$ — показник коштів на доплати працівникам, у зв'язку з втратою часу в дорозі, грн/люд.год;

D_n — кошти на доплати працівникам у зв'язку з втратою часу в дорозі, визначені за формулою (3), грн;

T_n — нормативна трудомісткість робіт, передбачених у прямих витратах на будівництво, люд.год.

Розрахований таким чином показник використовується при розрахунках за обсяги виконаних будівельних робіт.

5.28. Посадові оклади лінійного персоналу в розрахунку на 1 людино-годину в ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірній ціні) приймаються за 7 нормативним розрядом складності робіт.

Середня кількість робочих днів у місяці визначається як середньоарифметична величина на підставі даних центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері соціальної політики, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, соціального захисту населення, волонтерської діяльності, з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, усиновлення та захисту прав дітей, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, торгівлі людьми, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, надання соціальних послуг та проведення соціальної роботи та відповідного періоду виконання робіт. Якщо за умовами договору виконання робіт планується здійснювати з підвищеною інтенсивністю праці, у понадурочні часи (більше 8 годин за зміну), вихідні та святкові дні, кількість робочих днів уточнюється.

5.29. Граничні розміри надбавок працівникам за день не можуть перевищувати граничні норми витрат, які встановлені Кабінетом Міністрів України для відряджень у межах України.

Визначення прибутку

5.30. У ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірній ціні) враховується економічно обґрунтований прибуток, який планується отримати від виконання робіт на об'єкті будівництва, який не може перевищувати 15 % від суми прямих і загальновиробничих витрат.

На розмір прибутку впливає значна кількість факторів, у тому числі такі:

- 1) вид будівництва;
- 2) технічна та технологічна складність об'єкта будівництва, складність виконання будівельних робіт;
- 3) тривалість будівництва;
- 4) спосіб фінансування об'єкта будівництва;
- 5) кон'юнктура ринку трудових ресурсів та будівельних організацій, спроможних виконати роботи по об'єкту будівництва в даному регіоні тощо.

Визначення коштів на покриття ризиків, пов'язаних з виконанням будівельних робіт

5.31. У ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірній ціні) враховуються кошти на покриття ризиків, пов'язаних з виконанням робіт, що пропонуються, розмір яких залежить від сукупності цілого ряду факторів, у тому числі:

- 1) стадії проектування;
- 2) виду будівництва;
- 3) технічної та технологічної складності об'єкта будівництва, складності виконання будівельних робіт;
- 4) тривалості будівництва;
- 5) способів фінансування будівництва;
- 6) виду договірної ціни, що пропонується за умовами конкурсних торгів.

Зазначені кошти враховуються у розмірі, визначеному на підставі обґрунтовувальних розрахунків підрядника, виходячи з перелічених факторів. При цьому:

- а) за твердої договірної ціни — в розмірі до 1,5%;
- б) за динамічної договірної ціни — не враховується.

Розмір цих коштів залежить від повноти інформації про об'єкт замовлення та способи виконання робіт, що зменшує небезпеку непередбачених ситуацій на будівельному майданчику при виконанні робіт.

5.32. Під час розгляду проектної документації учасник процедури закупівлі (підрядник) вивчає можливість виникнення ризиків на об'єкті будівництва та при розрахунку ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) визначає умови, які б запобігали виникненню ризикових ситуацій або компенсували його втрати на такий випадок.

При аналізі ризиків, що можуть виникнути під час спорудження об'єкта будівництва, доцільно виділити ризики, пов'язані з проектною документацією.

Зменшення таких ризиків можливо досягти шляхом детального вивчення проектною документації та усунення припущених помилок.

Для цього підряднику доцільно обстежити будівельний майданчик з метою виявлення проблем, що можуть виникнути на будівельному майданчику (непередбачений стан ґрунту, наявність комунікацій та споруд, не нанесених на генеральному плані тощо), та з'ясувати із замовником усі необхідні питання.

При виявленні недоліків проектною документації вносяться необхідні зміни у проектну документацію в установленому порядку. Компенсацію ризиків, усунути які немає можливості, слід враховувати у ціні пропозиції.

При залученні учасником процедури закупівлі (підрядником) для виконання окремих видів робіт субпідрядників кожен з них має аналізувати власні ризики та передбачати їх компенсацію у ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірній ціні).

Визначення коштів на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами

5.33. До складу ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни незалежно від її виду) включаються кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами, призначені на відшкодування збільшення вартості трудових та матеріально-технічних ресурсів, спричинене інфляцією, яка може відбутися протягом будівництва.

Кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами, розраховуються виходячи зі строків будівництва, виду будівництва, структури робіт, вартості трудових та матеріально-технічних ресурсів, врахованих у ціні пропозиції учасника процедури закупівлі (договірній ціні), та на підставі на підставі прогнозних індексів цін виробників промислової продукції на наступні періоди, що встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Визначення коштів на встановлені чинним законодавством податки, збори, обов'язкові платежі, не враховані складовими вартості будівництва

5.34. До складу ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) включаються встановлені чинним законодавством податки, збори, обов'язкові платежі, не враховані складовими вартості будівництва. Розмір цих витрат визначається, виходячи з норм і бази для їх нарахування, встановлених законодавством.

VI. Визначення вартості виконаних робіт та витрат

6.1. Взаєморозрахунки за обсяги виконаних робіт проводяться за період, встановлений в договорі (щомісячно, за етап тощо).

При визначенні вартості виконаних обсягів робіт і проведенні взаєморозрахунків за виконані роботи по об'єкту будівництва застосовуються первинні облікові документи «Акт приймання виконаних будівельних робіт» (форма № КБ-2в) і «Довідка про вартість виконаних будівельних робіт та витрати» (форма № КБ-3), які наведено у додатку 36 та додатку 37 цієї Настанови, та при твердій договірній ціні за укрупненими показниками вартості — «Звіт про виконання робіт за контрактом на об'єкті будівництва за період (місяць/рік)», «Підсумковий звіт про вартість виконаних робіт за контрактом на об'єкті

будівництва за період» та «Акт здавання-приймання виконаних будівельних робіт», які наведено у додатках 38, 39 та 40 цієї Настанови.

У вартості виконаних робіт враховуються прямі витрати, загальновиробничі витрати, кошти на зведення і розбирання тимчасових будівель і споруд, кошти на виконання будівельних робіт у зимовий (літній) період, інші супутні витрати (на відрядження, перевезення працівників, доплати працівникам у зв'язку з втратою часу в дорозі тощо), а також прибуток, адміністративні витрати, кошти на покриття ризиків, на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами, податки, збори, обов'язкові платежі, встановлені законодавством і не враховані складовими вартості будівництва, податок на додану вартість.

При розрахунках за виконані будівельні роботи за контрактами, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів міжнародних фінансових установ за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, застосовуються первинні облікові документи «Звіт про виконання робіт за контрактом на об'єкті будівництва за період (місяць/рік)», «Підсумковий звіт про вартість виконаних робіт за контрактом на об'єкті будівництва за період», «Акт здавання-приймання виконаних будівельних робіт», які наведено у додатках 38, 39 та 40 цієї Настанови.

У разі застосування твердої договірної ціни за укрупненими показниками вартості при визначенні вартості виконаних обсягів робіт і проведенні взаєморозрахунків за виконані роботи пункти 6.4 – 6.15 цієї Настанови не застосовуються.

6.2. За твердої договірної ціни взаєморозрахунки провадяться на підставі виконаних обсягів робіт та їх вартості, визначеної в договірній ціні.

При взаєморозрахунках за обсяги виконаних робіт кошти на покриття ризиків враховуються в «Актах приймання виконаних будівельних робіт» або в «Звітах про виконання робіт за контрактом на об'єкті будівництва за період (місяць/рік)» пропорційно вартості виконаних у звітному періоді робіт, в розмірі передбаченому договірною ціною без підтвердження розрахунками.

При взаєморозрахунках за обсяги виконаних робіт кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами, враховуються в «Актах приймання виконаних будівельних робіт» в порядку, обумовленому договором, за відповідними обґрунтованими розрахунками, у межах розміру коштів, передбачених договірною ціною.

6.3. За динамічної договірної ціни:

Прямі витрати при визначенні вартості виконаних робіт розраховуються на підставі нормативних витрат трудових і матеріально-технічних ресурсів, виходячи з фізичних обсягів виконаних робіт та цін ресурсів, прийнятих в договірній ціні. Компенсація підряднику витрат, спричинених зростанням вартості матеріально-технічних ресурсів, здійснюється у складі вартості цих ресурсів за поточними цінами відповідно до умов, передбачених договором підряду.

Заробітна плата в складі прямих витрат при взаєморозрахунках за обсяги виконаних робіт визначається на підставі нормативних трудовитрат, фізичних обсягів виконаних робіт та вартості людино-години, що відповідає середньому нормативному розрядові цих робіт для ланки робітників-будівельників і монтажників, робітників, зайнятих на керуванні і обслуговуванні будівельних машин та механізмів, розрахованої та погодженої в договірній ціні. Уточнення рівня середньомісячної заробітної плати здійснюється на умовах, передбачених договором.

Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів у складі прямих витрат при взаєморозрахунках за обсяги виконаних робіт визначається на підставі фізичних обсягів виконаних робіт, нормативного часу роботи машин та вартості експлуатації машин за одиницю часу їх застосування (машино-година), передбаченої в договірній ціні. Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів за одиницю часу їх застосування (машино-година) може уточнюватися відповідно до умов, передбачених договором.

6.4. Вартість матеріальних ресурсів у складі прямих витрат при проведенні розрахунків за обсяги виконаних робіт визначається на підставі виконаних обсягів робіт, нормативних витрат матеріальних ресурсів, визначених за КНУ РЕКН, та їх уточненої вартості.

6.5. Уточнення показників загальновиробничих витрат, коштів на покриття решти статей загальновиробничих витрат, та рівня заробітної плати працівників, заробітна плата яких враховується в загальновиробничих витратах, адміністративні витрати уточнюються в порядку, передбаченому договором.

6.6. При взаєморозрахунках за обсяги виконаних робіт кошти на покриття витрат підрядника на зведення або пристосування тимчасових будівель і споруд визначаються:

1) при динамічній договірній ціні — за виконавчим кошторисом, складеним на підставі фактично збудованих (пристосованих) будівель і споруд згідно з рішеннями ПОБ, та погодженим із замовником;

2) при твердій договірній ціні — за розрахунком, складеним при формуванні договірної ціни на підставі рішень ПОБ, та згідно з умовами договору.

6.7. При взаєморозрахунках за обсяги робіт, що виконувалися у зимовий період, передбачені на це в договірній ціні кошти уточнюються на підставі довідок місцевих органів гідрометеорологічної служби у таких випадках:

1) коли в окремі місяці, що належать до зимового періоду, спостерігається температура повітря вище нуля загалом не менш ніж 8 робочих днів на місяць. На роботи, що виконувалися в такі дні не враховуються кошти на виконання будівельних робіт у зимовий період;

2) якщо натомість у місяці, що не належить до зимового періоду, спостерігається температура повітря нижче нуля загалом не менш ніж 8 робочих днів на місяць, тоді на роботи, що виконувалися в такі дні, враховуються кошти на виконання будівельних робіт у зимовий період.

6.8. Кошти на виконання будівельних робіт у літній період визначаються тільки на обсяг робіт, які виконуються в умовах виробничого середовища, де зафіксовано перевищення припустимого рівня температури зовнішнього повітря за показниками, наведеними у таблиці 1 додатка 41 цієї Настанови.

При визначенні коштів на виконання будівельних робіт у літній період враховуються:

1) доплати до заробітної плати робітників за роботу в умовах зі шкідливими факторами виробничого середовища, які визначаються у відсотках до тарифної ставки середнього розряду робіт, виконаних у звітному місяці;

2) додаткові витрати робочого часу робітників-будівельників і монтажників та робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів (далі — робітників), і часу роботи цих машин, спричинені зниженням продуктивності праці робітників і будівельних машин та механізмів.

6.9. Оцінка фактичних умов мікроклімату виробничого середовища здійснюється на підставі довідок місцевих органів гідрометеорологічної служби щодо температури зовнішнього повітря.

Показники рівня температури зовнішнього повітря виробничого середовища відображаються у Kartі оцінки шкідливості виробничого середовища відповідно до додатка 41 цієї Настанови.

Ступінь шкідливості виробничого середовища, з урахуванням факторів, зазначених в абзаці другому пункту 4.26 цієї Настанови, встановлюється в балах за класифікацією, наведеною у додатку 41 цієї Настанови, за показником температури зовнішнього повітря виробничого середовища, який є інтегральним показником, що характеризує мікроклімат виробничого середовища, який формується за рахунок сумарного впливу теплового, інфрачервоного та ультрафіолетового випромінювання сонця.

6.10. Кількість балів зазначається у Kartі оцінки шкідливості виробничого середовища. При цьому для оцінки впливу шкідливих факторів на умови праці враховується тривалість їх дії упродовж робочої зміни та питома вага тривалості періоду, в якому зафіксована відповідна температура зовнішнього повітря виробничого середовища.

Бали, встановлені за ступенем шкідливості виробничого середовища, розраховуються за формулою (19):

$$C_{\text{шф}} = C_{\text{шт}} \cdot U_{\text{ин}} \cdot T, \quad (19)$$

де $C_{\text{шф}}$ — фактичний ступінь шкідливості виробничого середовища, балів. Зазначається у графі 7 Kartі оцінки шкідливості виробничого середовища;

$C_{\text{шт}}$ — ступінь шкідливості виробничого середовища, балів; приймається за показниками додатка 41 цієї Настанови;

$U_{\text{ин}}$ — питомий показник тривалості i -го періоду, в якому зафіксована відповідна температура зовнішнього повітря виробничого середовища в звітному місяці;

T — коефіцієнт відношення часу дії шкідливих факторів до тривалості робочої зміни; визначається за формулою (20) і зазначається у графі 6 Kartі оцінки шкідливості виробничого середовища.

6.11. При визначенні фактичної тривалості дії шкідливих факторів час, відведений на додаткові перерви у роботі, враховується з тривалості робочої зміни. Час, відведений на зазначені перерви у роботі, приймається у відсотках від тривалості робочої зміни (таблиця 2, графа 4).

Таблиця 2

Ч.ч.	Температура зовнішнього повітря виробничого середовища	Коефіцієнти до норм трудовитрат робітників і нормативного часу роботи будівельних машин та механізмів	Показник тривалості додаткових перерв у роботі, у відсотках від тривалості робочої зміни
1	2	3	4
1	Від +27,1 °C до +30°C	1,10	5
2	Від +30,1 °C до +33°C	1,30	15
3	Вище +33°C	1,50	25

Коефіцієнт відношення часу дії шкідливих факторів до тривалості робочої зміни визначається за формулою (20):

$$T = \frac{T_{pz} - T_{pz} \cdot (I_{mn} \div 100)}{T_{pz}}, \quad (20)$$

де T — коефіцієнт відношення часу дії шкідливих факторів до тривалості робочої зміни;

T_{pz} — тривалість робочої зміни, хвилини;

I_{mn} — показник тривалості перерв упродовж робочої зміни (приймається за графою 4 таблиці 2).

Якщо протягом звітнього місяця відбувалося коливання температур, показники, наведені у графі 4 таблиці 2, визначаються як середньозважені, виходячи з питомої ваги днів з відповідними температурами у звітньому місяці. Для періодів, у яких температура не перевищувала $+27^{\circ}\text{C}$, показник графі 4 дорівнює нулю.

У такому випадку середньозважений коефіцієнт відношення часу дії шкідливих факторів до тривалості робочої зміни визначається за формулою (21) і зазначається у графі 6 Карти оцінки шкідливості виробничого середовища:

$$T_{зсв} = \frac{T_{pz} - T_{pz} \cdot K_{сзтп}}{T_{pz}}, \quad (21)$$

де $T_{зсв}$ — середньозважений коефіцієнт відношення часу дії шкідливих факторів до тривалості робочої зміни;

T_{pz} — тривалість робочої зміни, хвилини;

$K_{сзтп}$ — середньозважений коефіцієнт для обчислення тривалості перерв упродовж робочої зміни за періодами з відповідними показниками температури зовнішнього повітря виробничого середовища; розраховується за формулою (22).

$$K_{сзтп} = \frac{\sum I_{mni} \cdot Y_{in}}{100}, \quad (22)$$

де I_{mni} — показник тривалості перерв упродовж робочої зміни відповідного i -го періоду;

Y_{in} — питомий показник тривалості i -го періоду, в якому зафіксована відповідна температура зовнішнього повітря виробничого середовища в звітньому місяці.

6.12. Компенсацію додаткових витрат робочого часу робітників часу роботи будівельних машин та механізмів, пов'язаних зі зниженням продуктивності праці при виконанні будівельних робіт у літній період просто неба за підвищеної температури зовнішнього повітря виробничого середовища, можна розраховувати на підставі наведених у таблиці 2 коефіцієнтів до відповідних норм (трудовитрат робітників і часу роботи будівельних машин та механізмів) залежно від температури зовнішнього повітря виробничого середовища.

Якщо протягом звітнього місяця відбувалося коливання температур, наведений у графі 3 таблиці 2 коефіцієнт визначається як середньозважений, виходячи з питомої ваги днів з відповідними температурами у звітньому місяці. Для періодів, у яких температура не перевищувала $+27^{\circ}\text{C}$, коефіцієнт графі 3 дорівнює одиниці.

Середньозважений коефіцієнт графі 3 розраховується за формулою (23):

$$K_{сзч} = \sum K_{in} \cdot Y_{in}, \quad (23)$$

де $K_{сзч}$ — середньозважений коефіцієнт до норм трудовитрат робітників і нормативного часу роботи будівельних машин та механізмів, що враховує додаткові витрати робочого часу робітників і часу роботи будівельних машин та механізмів;

K_{in} — коефіцієнт і-го періоду звітнього місяця з відповідною температурою зовнішнього повітря виробничого середовища;

Y_{in} — питомий показник тривалості і-го періоду, в якому зафіксована відповідна температура зовнішнього повітря виробничого середовища в звітньому місяці.

Розміри доплати до тарифної ставки залежно від фактичних умов праці встановлюються відповідно до таблиці 3.

Таблиця 3

Фактичний ступінь шкідливості виробничого середовища (Сшф), балів	Розміри доплати у відсотках до тарифної ставки середнього розряду робіт, виконаних у звітньому місяці
1	2
0,4 — 0,8	1
0,81 — 1	2
1,1 — 2	4
2,1 — 4,0	8
4,1 — 6,0	12
6,1 — 8,0	16
8,1 — 10,0	20
> 10,0	24

$$D_з = \frac{D_{mc} \cdot Y_{mc}}{100} \quad (24)$$

де $D_з$ — розмір доплати до заробітної плати за умови праці, %;

D_{tc} — розмір доплати до тарифної ставки середнього розряду, %;

Y_{tc} — питома вага тарифної частини у заробітній платі, %.

Додаткові трудовитрати робітників і додатковий час експлуатації будівельних машин та механізмів визначаються шляхом застосування до нормативних витрат труда робітників і нормативного часу експлуатації машин та механізмів дробової частини середньозваженого коефіцієнта $K_{сзч}$ (абзац третій пункту 6.12 цієї Настанови).

Додаткові витрати по заробітній платі визначаються застосуванням до розміру заробітної плати при звичайних умовах поправочного коефіцієнта $K_з$, розрахованого за формулою (25):

$$K_з = \frac{K_{сзч} \cdot K_1 - 1}{K_{сзч} - 1} \quad (25)$$

де K_1 — коефіцієнт до зарплати, що враховує доплату за умови праці при впливі шкідливих факторів виробничого середовища, який визначається за формулою (26):

$$K_1 = 1 + \frac{D_3}{100} \quad (26)$$

6.13. На підставі отриманих показників оцінки фактичних умов праці розраховуються кошти на виконання будівельних робіт у літній період виходячи із загального обсягу робіт, виконаних у звітному місяці.

Заходи щодо профілактики шкідливої дії несприятливих умов праці будівельників при роботі в літній період просто неба здійснюються за рахунок зазначеного збільшення загальновиробничих витрат у частині, яка спрямована на дотримання санітарно-гігієнічних та інших спеціальних вимог і за чинним порядком нарахування загальновиробничих витрат належить до решти статей загальновиробничих витрат.

Якщо проектною документацією передбачено додаткові заходи з догляду за конструкціями при температурі зовнішнього повітря виробничого середовища більше $+27^{\circ}\text{C}$, кошти на ці заходи відшкодовуються підряднику додатково за погодженими із замовником технічними рішеннями та розрахунками.

6.14. При проведенні розрахунків за обсяги виконаних робіт кошти на відрядження працівників будівельних організацій на об'єкт будівництва враховуються на підставі фактичних витрат на ці цілі.

6.15. Вартість придбаного та змонтованого або встановленого підрядником устаткування, меблів, інвентарю включається до форми «Довідка про вартість виконаних будівельних робіт та витрати», з підтвердженням розрахунками обґрунтованих витрат, пов'язаних з придбанням устаткування, меблів, інвентарю (відпускна ціна, транспортні та заготівельно-складські витрати).

6.16. Незалежно від виду договірної ціни та способів взаєморозрахунків при виявленні у кошторисах виконаних робіт (які були оформлені та оплачені у попередні періоди) безперечних помилок та порушень чинного порядку визначення вартості будівництва загальна вартість виконаних підрядних робіт підлягає уточненню з дати виявлення зазначених помилок з урахуванням термінів позовної давності згідно з законодавством України.

6.17. При взаєморозрахунках за обсяги виконаних робіт вартість матеріальних ресурсів, отриманих від розбирання конструкцій, знесення будівель і споруд, придатних для подальшого використання застосованих на тій самій будові, визначаються на підставі їх номенклатури, кількості та обґрунтованих цін.

6.18. При вирішенні питання щодо можливості подальшого використання (за первинним або іншим призначенням) на тому самому об'єкті будівництва отриманих від розбирання матеріалів, виробів, комплектів складається трибічний акт (замовник, проектувальник, підрядник), у якому методом експертної оцінки визначаються номенклатура зазначених матеріальних ресурсів, їх кількість, технічні або якісні характеристики та обґрунтовані ціни, які враховують зазначені в акті характеристики цих матеріальних ресурсів.

Якщо за домовленістю сторін підрядник виконує роботи з доведення отриманих від розбирання матеріальних ресурсів до придатного для використання стану та транспортування їх до місця тимчасового складування, вартість цих робіт враховується у вартості будівельних робіт.

VII. Особливості визначення вартості пусконалагоджувальних робіт

7.1. Визначення вартості робіт з пуску і налагоджування устаткування, пристроїв і систем (далі — устаткування) здійснюється за КНУ РЕКН на пусконалагоджувальні роботи. Вартість пусконалагоджувальних робіт визначається локальним кошторисом за формою, наведеною в додатку 3 цієї Настанови. Пусконалагоджувальні роботи, як вид робіт, включаються в об'єктний кошторис за формою, наведеною в додатку 5 цієї Настанови.

7.2. Витрати труда, необхідні для проведення пусконалагоджувальних робіт по устаткуванню, не передбаченому у КНУ РЕКН, можуть визначатися:

- 1) за чинними нормами на аналогічне устаткування;
- 2) по унікальному устаткуванню, що не освоєне, по серійному устаткуванню, що вперше освоюється промисловістю, — за чинними нормами на аналогічне устаткування з коефіцієнтом $K = 1,2$ до нормативних трудовитрат.

7.3. У випадку, якщо монтажні та пусконалагоджувальні роботи по устаткуванню виконує одна і та сама ланка (бригада) працівників, до витрат труда, необхідних для виконання пусконалагоджувальних робіт, застосовується коефіцієнт 0,85.

7.4. У випадку, якщо пусконалагоджувальні роботи проводяться під технічним керівництвом підприємств-виробників або їх офіційним представником, до витрат труда, необхідних для виконання пусконалагоджувальних робіт, застосовується коефіцієнт 0,8.

7.5. При складанні інвесторської кошторисної документації на пусконалагоджувальні роботи розрахунок заробітної плати у прямих витратах виконується на підставі нормативних трудовитрат та вартості людино-години у такій послідовності:

- 1) визначення нормативних трудовитрат здійснюється окремо для робітників-налагоджувальників та інженерно-технічних працівників, які виконують пусконалагоджувальні роботи, на підставі нормативних трудовитрат ланки працівників, що наведено в таблицях норм, та складу ланки і розподілу зазначених трудовитрат поміж працівниками відповідної ланки, що наведено у технічних частинах кожного збірника;

- 2) вартість людино-години робітників-налагоджувальників приймається за відповідними розрядами, вартість людино-години інженерно-технічних працівників, які виконують пусконалагоджувальні роботи, приймається на рівні шостого розряду. Усереднена вартість людино-години за розрядами робіт у будівництві розраховується виходячи з рівня середньомісячної заробітної плати, визначеної з урахуванням положень, викладених у «Порядку розрахунку розміру кошторисної заробітної плати, який враховується під час визначення вартості будівництва», затвердженому наказом Мінрегіону від 20 жовтня 2016 року № 281 та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 11 листопада 2016 року за № 1469/29599 (в редакції наказу Мінрегіону від 27 липня 2018 року № 196, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2018 року за № 931/32383) із застосуванням міжрозрядних коефіцієнтів.

7.6. Вартість ресурсів (палива, електроенергії, пару, води та інших ресурсів), які використовуються в період пускових, налагоджувальних робіт та комплексного опробування з випуском першої партії продукції, враховується в інвесторській кошторисній документації виходячи з обґрунтованих витрат ресурсів та поточних цін на ці ресурси.

Витрати ресурсів (палива, електроенергії, пару, води та інших ресурсів) визначаються за даними проектної документації з урахуванням тривалості пусконалагоджувальних робіт та програми випуску продукції.

7.7. При визначенні вартості пусконалагоджувальних робіт розмір кошторисного прибутку, загальновиробничих та адміністративних витрат визначається за розділом 4 цього Порядку.

7.8. Кошти на виконання робіт у зимовий та літній періоди, інші роботи та витрати повинні враховуватися інвесторською кошторисною вартістю пусконалагоджувальних робіт тільки у випадку, якщо такі витрати необхідні для здійснення зазначених робіт, що передбачається ПОБ.

7.9. За підсумком локального кошторису вартості пусконалагоджувальних робіт зазначаються зворотні суми, що враховують вартість готової продукції та продукції незавершеного виробництва, які отримані в період пусконалагоджувальних робіт та випуску першої партії продукції, передбаченої проектною документацією.

**В.о. начальника Управління
ціноутворення, економіки та
договірних відносин у будівництві**

Наталія ЮЩЕНКО